

b. n. ut. Nisi nominatim ca-
verit restator, et si tutelam
non administra verit se lega-
re. l. 33. b. n. t.

obrem repudiataque iure
competebat excusatione, si
tutelam subire potius eligat,
consultius sibi prospecturū
non ambigimus.

Propugnavit in amplissimo Cæsaraugustani Pala-
dij Claustro ANTONIVS CASCAXARES;
Prærit Doctor PETRVS HIERONYMVVS de
FVENTES, Decimo 3. Kalend. Februarij.

Anno 1690.

hōra 2. post meridiem]

CÆSAR. AVGVSTÆ: APVD EMMANVELEM RO MAN
VNIVERSITATIS TYPOG.

TUTORVM,
ET CVRATORVM
ACCVSATIO, ATQVE
remotio, certo numero perlo-
narum excluso, omnibus
permilla, ac con-
cessa.

Ex S. consequens 3. tit. de suspect. Tutor. & Curat;
lib. 1. instit. Defensanda proponitur.

ASSERTVM I.

PVPILLO, vel
adulto, ne prop-
ter ætatem, pa-
trimonium cu-
iisque minuat, aut eva-
nescat, Tutorem, aut Cu-
ra:

A ra:

(A) *Lege 12. tabul. his verbis: Vii Paer famil. super pecuniae tutelae, sui rei legasit ita ius esto; ex toto tit. inst. de legit. agna. tutel. cum duobus legg. leg. 4. & 14. de testam. tutel. l. muto de tutel. §. cum autem inst. cod. l. ult. Cod. de Curat. fur. quibus conciliandus Triphonius in leg. 8. & 10. de confirm. Tutor. Balduin. ad leg. Rom. l. 20. & sequent. Fab. in Pap. tit. 12. princip. 1. & tit. 23. princip. 1. Vin. in princip. inst. de tutel.*

(B) *Ex l. si Creditoris de privileg. Credit. l. impuberibus in fine. & leg. 2. Cod. h. tit. de suspect. Tutor.*

(C) *Ex l. 3. & l. 6. ff. h. tit. ex l. ult. Cod. eod. Einundus Meril. in expositionibus in 50. decis. Justin. decis. 11. Cicet. in Orat. pro Cecin. Turpe iudicium dari aduersus eum qui per tutelam fraudasset aliquid.*

(D) *Dist. l. ult. Cod. & d. l. 3. §. ult. ff. h. tit. Nec obstat l. 2. Cod. de Tutor. & Curat. l. 4. §. 1. ff. h. tit. adde rationem l. 1. de his qui notant. in fam. l. 3. & l. que situm 13. de testibus, ad quas Fab. tit. 25. princ. 1. illat. 6. Hanc maculam remittere Principem refert Suetonius in Claudam cap. 16. Symmachus lib. 2. epistol. 1. & lib. 3. epistol. 35. Calsiodor. lib. 2. variarum. epistol. 146. ubi: Fas est Principi maculosas notas vitia opiniois abitergere.*

2
ratorem dari legibus cautum est: (A) Sciturus inde Tutoribus, & Curatoribus, quod si curam adhibere neglexerint, & quasi suspecti ab Officio removebuntur, (B) & poenis legitimis, quae contra eos interminatae sunt subiacebunt, (C) ac demum infamiae macula notabuntur. (D) Cuius tamen naturae, & qualitatis huiusmodi accusatio, atque remotio sit? Decisum est ex lege 12. tabul. descendere, (E) & quasi publicam aestimari. (E)

3
(B) *Per hae verba: Suspecti Tutoris iudicium esto, Cicero lib. 3. Officiorum: Arque iste dolus malus legibus etiam erat vindicatus, ut tutela duodecim tabulis circumscriptio adolescentum lege letoria, & princip. inst. hoc tit.*

(E) *Leg. 1. ff. & leg. 6. Cod. h. tit. leg. si quis 44. de negot. gest. Cujat. lib. 5. respons. Pap. ad leg. 11. ff. hoc tit.*

ASSERTVM II.

MODO iam recto
eramite venit inquirere cur suspecti postulatio à Iustitia non quasi publica nuncupetur? & dicendum existimo: hoc esse, vel quia nullo accusante, si Magistratui liqueat ex Officio suspectum repellere possit, (A) aut forsam si Imp. verba comprehendendo, nam publicae aestimatur, eod quod omnibus pateat. (B) Cui tamen competat suspecti cognitio dubitare liceat?

(A) *Ex l. solent de Offic. Praef. Urb. l. 13. de Offic. Praef. l. 1. in princip. Cod. de custod. reor. l. 3. §. praterea. ff. h. tit. Chrittin. vol. 3. decis. 157. num. 1. Faber. dist. tit. 25. princ. 1.*

(B) *Ex l. 1. §. consequens. ff. h. tit. cui obstat videtur, l. 1. §. ultim. de poenis, & l. ultim. de priv. delict. leg. 1. §. 11. ad Turpill. eas conciliat Oluuald. in Douel. lib. 3. Comment. cap. 16. lit. C. ex ratione, l. ordo. §. 1. de public. Iudic. consonat leg. 12. tabul. his verbis: Tutorem, qui doli mali, culpave in tutela admitta suspectus erit, cuius apud eum, qui ius diceret, aegre ius esto.*

(C) Ex l. i. §. damus autem ff. b. t. l. cū Prætor 12. l. i. in princ. de Offic. eius cui mand. est iurisdic. l. penult. de Offic. Proconsul. & legat. l. i. §. legatus, l. 8. ff. de Tutor. & Curat. datis, & l. 4. de Offic. eius cui mandata, ubi Macer.

l. C. inquit: Impp. Severus, & Antoninus Bradæ Proconsuli Africa: cum propriam iurisdictionem legatis tuis dederis, consequens est, ut etiam de suspectis Tutoribus possint cognoscere, Nec adversatur Martinianus in l. 1. §. suspecti ad S. C. Turpill. si eam referas, ad leg. 1. §. qui mandatam, leg. 3. ff. eo tit. Balduin. in princip. infir. hoc titul.

4

Et verum est Romæ Prætori in Provincijs Prædibus eorum, & cui mandata est iurisdictione, ut legato Proconsulis. (C)

ASSERTVM III.

NVNC venit circa aptitudinem personarum uti lis quaestio: videamus itaque quænam de suspecto postulare non possint, nam si cognoverimus, quæ istæ sint, simul intelligemus quibus talis facultas præstituta fuerit: (A) Et verum puto, Pupillum, Prodigum,

(A) Ex Instin in princip. tit. de his qui sui, vel alieni iuris, & in princip. tit. quibus modis ius patriæ potestatis solvi-
tur.

& Furiosum Tutores, aut Curatores, suos, vel alienos suspectos postulare non posse; quia nullum eorum animi iudicium est. (B) Item Cæcus, Mutus, & Surdus, & qui perpetuo morbo laborat in hoc iudicio agere prohibentur, eorumque testimonium si ad iudicium accedant Prætor ratum non habebit. (C)

ASSERTVM IV.

INDE iam de mulieribus, quibus ferè nulla data est facultas in iudicio comparandi. (A) occurrit dubitatio, an possint Tutores, vel Curatores accusare? & magis est casus posse,

(B) Argum. §. praterca inst. quib. non est perm. fac. test. ob pueritiam, l. 2. §. 3. de postul. ex l. 1. §. 2. Cod. qui leg. pers. in iudic. stād. obstat l. 2. de accusat. vide Cujat. in poster. not. inst. in hoc §. ob furor. l. 2. de postul. l. 2. de Curat. furios. ob interdictionē bonorum; ex l. 3. illo tit. l. 1. de Curat. furios. idē enim l. 12. tab. Curator. ei datur, cuius verba sunt. Prodigum bonis interdictum esto, isque in curatione agnatorum esto.

(C) Cæcum ex l. 1. §. 5. vers. casum de postul. surdum, & mutum vetat l. 3. §. 3. & l. 5. eod. tit. videte Fab. in rationali. ad tit. de postul. Balduin. ad leg. Rom. in l. 24. Meril. ad l. 6. C. de Curat. fur.

(A) Negatur enim l. 1. de rap. virg. l. 1. de accusat. l. deferre de Iur. Fisci. l. 1. §. sexum de postul. l. 8. Cod. de Procurat. l. qui absentis. illo tit. l. 2. de reg. iur. cōceditur. l. 11. Cod. qui accusat. non poss. l. si femina 5. ad S. C. Turpillian. sic Tullius in 3. verr. Cur prudentissimas, lectissimasque feminas, inquit, in tantum virorum conventum prodire cogis.

hoc.

(B) *Constat ex rescripto D. Severi, & Antonini in l. 1. §. quinimo. ff. h. tit. Placo lib. 11. de leg. Vultei in h. §. nostro. n. 2. Scipio Gent. lib. 1. de iurisdict. ad Orat. D. Marci, cap. 5. Cujac. in Cod. hoc tit. Donel. lib. 3. Comment. cap. 16. ubi Off.*

(C) *Constat ex dict. l. 1. §. 7. ff. hoc tit. & ex adductis lit. antecedent.*

(D) *Vt videtur ex dict. l. 1. §. sexum de postul. & ibi Fab. & ex dict. leg. 1. de accusat.*

8
hocque minorum utilitate receptum esse; (B) potius enim pietatis, & necessitudinis Officium, quam personæ capacitatem intuemur; (C) eo proculdubio servando, ut non quævis audeat animo litis movendæ tantum iudicium petere, quia non exauditur, sed ea cuius pietas, & verecundia à Magistratu probata sit. (D)

ASSERTVM V.

NEC minus servi pupillares ad scellam Prætoris permittuntur accedere, si Magistratus Tutoris dolum detegere cupiat, ut eius Religio ab illis instruat, (A) quod ius nostrum

(A) *Ex leg. Vleim. ff. hoc tit. Faber. in Pap. dict. tit. 25. princip. cip. 2. lib. 4.*

7
strum, plerumque non patitur, nefas enim est servos contra dominum exaudiri: (B) Verum enim verò cum suspecti remotio ex moribus captanda sit, domestica testimonia perhiberi fas erit. (C)

Pauca equidem (fareor) sed Dij dent plura rogatis, Multiplicentque suo vota favore mea.

Licet non finierim ex Cicer. lib. 2. de nat. Deor. dicente: Non omne, quod extremum est finis dicitur, sed id denique quod est omnium præstantissimum.

(B) *L. interdum 55. §. qui tutelam de furt. l. 4. l. si à me fuerit, ff. de Iudic. consonat Seneca lib. 3. contror. 9. ibi: Servus Hætilis Imperij Centor non est, sed minister & secundum iuris regulam: Servos quoad ius civile pro nullis haberi: l. quod attinet de reg. iur. l. 1. de iure delibe. and.*

(C) *Argum. l. 8. §. servis, Cod. de repud. His paucis de sinam cæ Ovid. in Epist. in Ibin.*

PROPUGNABIT D. FRANCISCVS MICHAEL CABBRA, & ABENIA: Præcrite D. ANTONIVS ORTIZ, ET EIVLAIN, I. C. B. Locus Certainis Cæsar-Augustæ Universitatis Claustrum. Die 16. mensis Novembris, hora 2. post meridiem. Anno 1686.

Cæsar-Augustæ: Apud PASCHASIVM BVENO, Regni Aragonum Typog.

ACADEMICA ASSERTA.

(C) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (D) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (E) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (F) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (G) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (H) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (I) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (K) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (L) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (M) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (N) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (O) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (P) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (Q) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (R) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (S) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (T) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (U) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (V) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (W) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (X) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (Y) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 (Z) *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in

P. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 M. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 L. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 K. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 J. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 I. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 H. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 G. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 F. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 E. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 D. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 C. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 B. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in
 A. *Quid sit spiss. in lina.*
 de rebus. his quibus dicitur in

PROPVGABIL D. FRANCISCVS MICHAEL CA.
 BERRA & ABENIA: P. ANTONIVS ORTIZ
 ET BIVLAIN J. C. B. Lucas Curatorum & aliorum
 Augustae Vindobonensis Claustrum die 10. mensis
 Martii 1684. hanc auctoritate
 Anno 1684.

Caesar Augustae: Apud PASCHASIVM BERNI
 Regni Aegonum Typog.

ACADEMICA ASSERTA EX SORTITO

text. in §. flumina autem omnia, & portus 2.

Inst. de Rer. divis.

I. ASSERTVM.

NAfcente Vniverso provin-
tiam omnium rerum cor-
poralium soli homini traditam,
& commissam fuisse testatur sacra
pagina; (a) Sed quia natura
corrupta, atque indigena per
iniquitatem postmodum fieret,
(b) amissus est ordo subiectio-
nis, & dominationis inter homi-
nes, ac cætera, que super terram
sunt, & modus alter dominan-
di insitus est; (c) Itaque flu-
mina, quæ à natura incorrupta
communia esse norimus; (d)
paulo post imperio divisa, facta
sunt ditione ac potestate illius
Regionis, aut Populi, cuius fini-
bus contineantur; (e) at si di-
versa imperia alluerent, per
partes earum gentium esse cen-
semus, per quarum ditiones in
mare profluentia laberetur. (f)

II. ASSERTVM.

Fluminum non vna, & ea-
dem conditio est, quia flu-
mina omnia videlicet perenia
(a) publici juris sunt; (b) quæ
à rivo differre creduntur, aut
magnitudine, aut existimatione
cir-

(a) *Genes. cap. 1. Ecclesiast. cap. 17. & psal. 8. ac psal. 23 ita docet D. Thomas 1. 2. q. 1. defendit Soto lib. 4. quest. 1. artic. 2. de Iust.*
(b) *Genes. cap. 3. num. 17. & seq.*
(c) *Plena manu observat D. Mich. Gomez de Luna. & Arellano de juris ration. & ration. imp. lib. 3. cap. 2. ex n. 8.* (d) *Vt de aureo Sa- turum Seculo exemplari incorruptæ nature, sensu Ovid. lib. 1. Metb. Flumina iam lactis, iam flu- mina nectaris ibant Ne signare quidem, aut par- tiri limite campum Fecerat in medium querebant. Cui alludit Seneca lib. 4. de benefico. cap. 5. & lib. 3. nat. quest. cap. 22.* (e) *h. §. nost. & passim. D. vit. de flumin. ne quid in flum. publ. Luca- nus lib. 4.* (f) *Satis est populi fluxuosus; Ceresq; Lectissimus Arnold. Vran. hic in princ.*

(a) *Cautè addit voculam pene Martianus in L. nemo 4. §. 1. D. de rer. divis. Ioann. Fab. h. §. n. Iacob. Menoch. de retinend. posses. remed. 6. ex n. 53.* (b) *Hotom 8. observo. 4.* (c) *L. 1. §. flumen 1. D.*

*D. de flumin. Petr. Gregor. 1. sin-
tagm. jur. 3. Claudius Malleo-
lles I. C. Parisiensis in ornatiss.
sim. comment. ad reg. aquar. & sil-
var. consuet. artic. 89. p. 103. (d)
d. L. 1. §. Item fluminum 2. Domi-
nic Thysc. tom. 3. pract. conclus.
jur. l. f. conclus. 404. in fin. Bar-
tol. in tract. de fluminib. verb. Flum-
men, n. 1. (e) Arg. text. in L. ru-
tilia. D. de contrah. emptio. L. in-
iuriarum actio, §. ut. D. de iniur.
L. foramen 28. D. de servit. urban.
proed. iuncta d. L. 1. §. 3. (f) *ut
de mari observat Grotius L. 1. de jur. bel. & pac. cap. 3. n. 10. (g) d. L. ait
Prætor 1. §. 2. vers. Si tamen.**

(a) Illigerus Osswald. ad Donel.
L. 4. comment. cap. 3. L. C. (b) Arg.
text. in L. proponebatur 76. D. de
Ludic. Petr. Gregor. 1. sinagmat.
jur. univers. 3. in princ. Donel.
L. 4. comment. cap. 3. ibidem.
Osswald. ubi proximi. (c) Arg.
text. in L. unio. §. 1. & §. publi-
canti 7. D. de in flum. publico. nabig.
dissentit Petrus Gregorius ubi supr.
cap. 4. in princ. (d) Arg. text.
in L. 1. §. si quis in mari 9. D. de
quid in loc. publico. iuncto singul.
text. in L. cum supra 12. C. de re-
milit. L. 12. quo referendi sunt
text. in Leg. ad reparationem 7.
vers. Nam execrabile. L. diligen-
ter 9. Cod. de aquaduct. lib. 11.

Ar-

circum colentium; (e) torrentia
autem, quæ hieme subitis imbribus
exorta fluunt, siccitate autē
æstatis exarescere solent privati
juris esse censemus, (d) quem-
admodum flumen privatum est,
quod agris singulorum contine-
tur, (e) tanquam diverticulum
ad magnitudinem fundi privati
comparatum. (f) Cæterum si
aliqua æstare flumen exaruerit,
quod alioquin perenne fluebat,
nihilominus publicam causam
habere manifestum est. (g)

III. ASSERTVM.

NEquè prætereundum esse
arbitror flumina quoque
generali aquæ fluentis appela-
tione sumpta cōmunia esse; nam
est flumen vnum idemque cor-
pus sit, quod iam diu è venis pri-
mæ terre (scaturiens fuit); (a)
aquam tamē ipsius profluentem,
cum alterius altera succedanea
est, perpetuoque fluxu vertitur,
nullius loci finibus contineri,
nulliq; imperio aut ditioni subij-
ci notum erit. (b) Ex quo usus
utriusque nascitur diversitas;
nam quoad flumine vitmur, ad
navigandum, ad piscandum pu-
blicam causam habere solet, (c)
quia illius usus eatenus iure
gentium divisus est; quoad ve-

ro aqua fluminis vitmur ad la-
bandum, potandum, aliaque eius-
dem generis similia, usus illius
in suo iure primævo indivisus
permanet. (d)

IV. ASSERTVM.

Vndè piscandi jus in flumi-
nibus cōmune ijs omnibus
est, qui ex populo sunt, cuius fi-
nes flumen alluit, (a) nisi se vllus
obstrixerit, vt certo loco pesca-
tionem exerceat; aut si quis in
fluminis publici diverticulo so-
lus pluribus annis piscatus esset;
nam in 1. casu, licet privata lege
servitus fluminibus imponi non
posset, bona fides contrahentium
legem servari conventionis expo-
scit; (b) In 2. alterum iure
eodem loco piscari inhiantem
prohibere poterit, (c) dummodo
non intermississet piscationem,
desiissetque possidere, quod sibi
longo tempore quæserat: (d)
Cæterum omnibus piscatoribus
cum lumine nocturna piscatio
vetita erat; ne illo ostenso fallat
pabigantes, quasi portum aliquē
appulsiuros, eoque modo in peri-
culum naves, & qui in eis sunt
deducant, sibi que predam exfe-
crandam parent.

Arnold. Vinn b. S. nof. num 1.
Consonant Orator Iliacus apud
Virgilium lib. 7. divin. oper. Obi-
dius lib. 6. Metham. & Cicer.
lib. 1. Offic.

(a) Sic intelligenda esse verba
§. n. omnibus cōmune est, sentit
Arnold. Vinn. ad eund. n. 1. Ioffar.
in repetit. ad L. quominus 2. D. de
flumin. n. 2. dissentit Paul. de Castro.
in L. fluminum 24. num. 2. D. de
damn. insect. (b) L. Venditor,
D. commun. proed. (c) L. si quis
quam 7. D. de divers. & tempor.
prescript. (d) L. ult. aliis 4. §.
de usucap. & usurp. observat. L.
Cujac. ad eand. L. 10. resp. Papin.
quævis aliter interpretetur &
text. Ioan. Fab. hic num. 3. aliter
Francisc. Bakkui. b. §. n. num. 8.
aliter A. Picard. ad d. §. nof.
n. 3. & aliter Göt. in not. ad Sobne-
hic l. b. (e) L. ne piscatores 10.
D. de incend. ruin & naufr. iuncta
L. 1. C. de nautical. Petrus Greg.
1. sinag. iur. 4. n. 3. Claud. Mal-
leovill. ut sup. pag. 106. cui aluffit
Aristot. lib. 6. de histor. animal.
cap. 17.

(a) In L. fluminum 24. D. de damn. infect. (b) A contrario sensu probat text. in L. penult. §. fin. D. de acquir. rer. dom. iuncto text. in L. unie. C. de Thesaur. Arnold. Vinn. hic no. 2. prop. fin. dissentium Paul. de Cast. in L. 24. nu. 3. D. de damn. infect. Donel. lib. 4. com. cap. 11. Minus. hic no. 9. improbat Ossuald. ad Donel. ibidem l. A. neque obstant text. in L. quamvis 50. D. de acquir. rer. dom. L. 2. §. 10. & 17. D. ne quid in loc. public. v. Donel. ubi proxime cap. 9. quo sibi contradicere videtur. (c) Arg. text. in L. in litore 4. D. ne quid in loc. public. tum Etia L. quominus 2. D. de fluminib. L. si autem 10. §. fin. D. de aqua, & aque pub. arcend. (d) Iasson. in d. L. quominus 2. nu. 45. no. Ioann. Gasp. Hortig. in patrocini. pro Indit. ac Florentis. Casaraug. gimna. part. 1. ex num. 39. (e) Passim in tit. D. de flumin. & trib. seq. Nicol. Vigel. Meth. jur. civil. part. 1. lib. 8. cap. 17 & duob. seq. (f) L. vlt. D. de fluminib. Arg. text. in L. 2. §. 33. D. ne quid in loc. publ.

(a) Cap. unie. que sunt regal. in obs. feud. Bartol. Iasson & alij in L. quominus. D. de fluminib. adduco Anson. ex obserbat. Casan. Catal. glor. mund. p. 12. consid. 18. sic cecinit:
Danubius penitus caput
ocultatus in oris
Totus sub vestra iam
ditione fluo.

V. ASSERTVM.

IN fluminibus juris edificandi Princeps noster Iustinianus inmemor est; sed luce, & duce I.C.Vlpiano, (a) cuilibet è populo in hijs edificare, & destituere impune erit, (b) dum tamen hoc sine incomodo publico, (c) vel cuiusquam fiat, (d) cuius causa varia à Prætorè inter dicta tum prohibitoria, tum restitutoria comparata sunt. (e) Quid tamen juris erit, si is qui in veraque ripa fluminis domos habeat, flavio pontem impofterit? Sanè privati juris facere non posse refert Scæbola; (f) verum audeam dicere interdicto quandoque pontè in flumine publico extruentem teneri, dummodò nabigij itineri expedito id non oporteret. (g)

VI. ASSERTVM.

CÆterum ab Imperatore Federico iam pridem flumina navigabilia, & ex quibus fiunt navigabilia inter regalia relata sunt; (a) regalia autem flumina non solum nuncupantur, vel quod ea, cum ad imperium populi pertinerent Lege

Regia Principis ditioni adscripta fuere, (b) vel quod curam eorum sibi Reges, & Principes assumpserunt, (c) vel quod piscarias ceterosque fluminum publicorù reditus, qui ararij publici fuere in fiscum suum redigere, (d) sed quod magis placet, quia Regum patrimonio dominique attributa sunt; (e) at si dominis beneficiarijs confinium prædiorum, aut permissione Principis, aut longi temporis præscriptione, aut consuetudine, aut alio iusto titulo flumina quaesita sunt Banalia sunt, quæ non elegantè proscripcta appellantur. (f)

inter publica 17 §. 1. D. de verb. sign. l. ubenalis: fac. 4.
Si quid Palpurio, si credimus armillato:
Quidquid conbicum, pulcrumque, ex aquare toto est,
Res fisci est, ubicumque nascat.
(e) Vinn hic no. 3. (f) Petri. Greg. 3. sentag. jur. cap. 14. Claud. Malleuil. ubi sup. pag. 104.

VII. ASSERTVM.

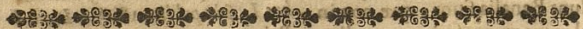
Sed iam portum feliciter appellimus, qui conchisus locus appellatus est, quo importantur merces, & inde exportantur, teste Domitio Vlpiano (a) Patrie & scienciæ Phœnice, cuiusmodi loca publica sunt, & sic omnibus promiscue patent: (b) enim verò militibus portuum de tribut. fiscal. tit. 23. Volgmaritimonum custodia credebatur.

Qua gelidum fontem medij
estudo subis
Imperij gravidas quas seco
Panonias.
Et quia dibes aquis scitico
selvo offia porto
Omnia sub vestrum flumina
mito jugum.
Augusto dabitur. Sed proximi
mas palma valenti
Inveniet fontes hic quoque
Nile tuos.

[b] Arg. text. in L. 1. D. de coar. titutionibus Princip. (c) L. servitutes, §. publico, D. de servitutibus L. si in publico 18. §. 1. L. quod Princeps 23. D. de aqua, & aque pub. arcen. [d] Arg. text. in L.

(a) L. portus 59. D. de verb. sign. (b) L. cesar D. de publican. iunctis L. ad portus 7. L. 20. C. de operib. public. Ioan. Coras. L. 4. D. de rer. divisi. Petrus Gregor. 3. sintag. juris 14. n. 7. (c) L. 2. §. iubemus, C. de Offic. pref. Prætor. afric. & in Novel. Theodos. enim verò militibus portuum de tribut. fiscal. tit. 23. Volgmaritimonum custodia credebatur.

Roman. cap. 6. (d) hinc proverbialis illa figure in portu nabigare, in portu in pingere. Idem valent, ac ab omni periculo ab esse. Corras. ubi proxim. n. 21. consonat Terentius in Androm. (e) Arg. text in L. 11. §. illicitarum, D. de publican. iuncta L. universi §. Cod. de vestigal. (f) Arg. text in L. 4. de serb. fugitiv. iuncta d. L. portus §. 9. in fin. (g) Amian. L. 21. Pancirol. de magistr. municip. cap. 18. (h) dict. L. 2. §. habemus 2. prosequimur in solen. recit. M. S. pro Licenti. leg. coron. adep. hab. ad text. in L. 1. §. 12. D. de Offic. Pref. Urb.

Propugnabit D. IOANNES FRANCISCVS RAMIREZ, ET MARTINEZ DE LAGVNILLA. Prærit D. EGIDIVS LISSA, ET DE GVEBARA. Palestræ locus Cæsar Augustanæ Academiæ Claustrum. Dies statuta XVII. Februarij. Anni M. DC. LXXXIII. Hora II. post meridiem.

Cæsar Augustæ: Apud heredes Petri Lanaja, & Lamarea, Regni Aragonum, & Universitat. Typogr.

ACADEMICA ASSERTA.

Ex §. Pabonum 15, de Rerum Divisione.

I.

RIMVM modum adquirendi dominium iure naturali, in antecedentibus subiungere rat Imperator earum rerum, quæ in naturali libertate, ante occupationem erant, [A] ut ferae veltix, [B] & ne nobi Tyrones exindè in lubrico, & incerto essent subnectere voluit, illas, quarum natura poterat in sententijs esse an fera, an mansueti diiudicaretur, [C] & primo de Pabonibus expressis verbis decernit, atque constituit gaudere ferocitate naturæ, [D] & si dètur eorum dif-

[A] §. 12. & 13. de rer. divis. l. 3. & §. de acquir. rer. domin. Quintil. decla. 13. Quod omnibus nascitur industriae premium est. Pulcrè Plautus in Rudent act. 4. scena 3. Meum quod rete, atque hami nacti sunt. Quod Antiquissimum lege est, & creationis concessum, cap. 1. Genes. & Psal. 8. Cic. lib. 1. Offic. quosdam refert modos rerum acquirendarum, quos inter connumerat occupationem.

[B] Feras appellamus, quia naturali suo impetu genus talè animalium fertur, & ruit: Ita Var. à Balduino traditus, quod confirmatur à i. C. Cajo in l. 1. §. 1. l. 3. l. 5. de acquir. rer. domin.

[C] Vin. §. nostr. inst. de rer. divis. l. 5. §. 5. de acquir. rer. dom. l. si Pabonem, ff. de furtis, Varro lib. 3. de re rustica, cap. 7. Colum. lib. 8. cap. 15.

[D] Arnol Vinus in commentar. ad S. n. item Balduinus pr. emenes vestigia ac mentem Varr. & Colum. ubi supr. Est avis nota vario penarum fulgore conspicua. Lucia, lib. de Domo in hæc verba prorumpit. Convenit quoque se ipsum, & circumagere, & quasi quandam pompam agit pulcritudinis suæ, quando videlicet etià admirabilior apparet ad splendorem solis variantibus se coloribus, & paulatim in alios, atq; alios transcurrentibus, aliamque ac nobam formositatis speciem subindè recipientibus. Caro eius divissimè incorrupta servatur. Iuven. sat. 1.

Et crudum Pabonem in balnea portas.

(E) S. Apium 13. *inst. de rer. div.*
l. si apes 26. *de furiis*, l. 3. S.
quidam 10. *de acquir. posses.*

(A) *dict. l. 5. dict. S. 5. de adq.*
rer. dom. & dict. S. n. D. Grot.
lib. 2. *manu. cap. 4. D. Anton.*
Pichar. ad n. S.

(B) *dict. S. 14 & 15. instit. de*
rer. div. dict. l. 5. S. 5. l. 22.
& 23. tit. 28. part 3. l. 17. tit. 4.

(C) *Plin. lib. 10. cap. 34. & 35.*
Depingitur illarum formositas à
Lucretio lib. 2.

Pluma Columbarum, quo pacto
in sole videtur,
Questita cervices circum Columq;
coronat.

Marcia lib. 8. epif. 3.
Percipites atra ceu tempestate Co-
lumbæ.

Hæc violæ teneras præduro den-
te Columbas,
Et dictus Plin. dict. cap. 34. hæc
dicit.

Ad denotandum symbolum pacis.
In satisfactione exolevatio.

(D) Columbarum vita octo anno-
rum spatio est conclusa, Palum-
bium in trigessimum, aut quadre-
gesimum, *Plin. ubi supra.*

di erentia; Quia alteri grega-
tim pascuntur in prædijs, alteri
verò, in insulas, & memorosa lo-
ca captant, [E] pro feris tamen
omnes habentur, quia facile avo-
lant, & cum agrestibus se con-
iungunt. II.

Similiter decidit Imperator de
natura columbarum, quæ fe-
ræ dicuntur, [A] licet plurimæ
mansuetæ, vel mansuetæ repe-
riantur, nam earum consuetu-
do eundi, & redeundi non est
sufficiens ad hoc, ut naturam
suam immutet, [B] bene verò,
ut distinctio inter eas appareat, &
nobis placet earum quatuor esse
genera, vnum agreste, quod ha-
betur in turribus, & Columi-
bus villæ, & Columba summa
loca in tectis captant propter na-
turalem timorem; Alterum Cle-
mentius, quod Cibo domestico in-
tra limina pascitur; & ita Miscel-
lum tertium genus; ex domesti-
catum, & agrestium coniunctio-
ne nasci diiudicamus. [C] Præter
ea ultimum genus est Palumbium
qui feroces, maiores, & viviores,
quam Columbae sunt, & in arbo-
ribus, aut sepibus nidificant. [D]

NON minus Cerborum na-
tura fera est, quam Pabo-
rum,

num, & Columbarum, [A] & fi-
cèt multoties nobis appareant
plurimi, qui ita mansueti sunt, ut
potius humaniores, quam feri vi-
deantur. [B] nihilominus indubi-
tante tenendum est ipsam feram
naturam conservare, nec in con-
trarium arguit, quod abire, & redi-
re soleant, nam ad imitat apium,
quæ hanc consuetudinem habent
naturam suam non amittunt, &
hoc apertius apparet in ipsis Co-
lumbis, quæ licet volare, & revol-
lare gaudeant, tamen ferae dicun-
tur, [C] itaque cum hi omnes Pa-
bones, Columbae, & Cerbi ferae
naturæ nullius in bonis sint, dum
in sua naturali libertate degunt,
merito primò occupanti conce-
duntur. [D]

IV. **D**ilectum est quærens Pabo-
nes, Columbae, & Cerbi sta-
tim ut occupant occupantis sunt,
nunc tempestive discurrunt, dum ve-
nit de modis quibus firmiter eor-
um dominium retineri, qui-
busque amitti potest, [A]
& pro comperto habeamus,
interim acv conserbare eundi
& redeundi apium in po-
testate occupantium esse tali-
ter, quod si manè evolant, & ves-
peri in domum sponte sua revol-
lant

(A) *dict. S. nostr. & dict. l. 5. S. 5.*
(B) *Virgil. 37. eneid.*

Cerbus erat forma præstanti, &
cornibus ingens.

Errabat sylvis rufque ad limita
nota.

Ipsè Domum fera quamvis se no-
te ferebat.

Nota quoque est Cerba Sertori. que
inscriptionem habebat Cælaris
insum. Alexand. Mag. alias emit,
cum inscriptione ne quis redire
ad domum volentes reineret.

(C) S. Apium quoque *inst. de rer.*
div. & denotat his versibus Poe-
ta.

Omnibus vna quies operum labor
omnibus vnus.

Manè ruunt portis nusquam mora
rursus,

Easdem vesper ubi, è pastu ran-
dem recedere campis.

Admonuit tum tecta perunctum
corporâ curant.

Idem 2. *Eglog.*

Atque humiles habitare casâs, &
figera Cerbos.

(D) S. 12. & 13. *de rer. div. l. 3.*
& 5. *de acquir. rer. dom. Min-*
inger. & Iuan. Borcolien.

(A) *Vin. hæc profer verba. Nil*
tam naturale est, quam ex eo
quod acquiramus dominium,
postea habeamus actiones, ad

re

retinendum. *Princ. inst. de act. dum §. 1. & 2. de usufruct. §. 2. & 3. inst. de iure personarum, & q. ib. mod. tut. finitur.*

(B) *L. Testamento, ff. ad exhibendum, l. 2. de serbis fugiuis §. Apian cum nostro §. Columbarum, inst. de rer. diuis.*

(C) *L. Pomponius scribit, §. idem Pomponius, ff. familiae erciscundae, l. 3. §. item seras, in fine, de acquir. possess.* Et quia facilius quid retinetur, quam de novo constituitur.

(A) *Verba l. Insti in §. ferre verum cum vero, & in §. nostrum verum in ijs, inst. de rer. diuis. l. in laqueum, de acquir. rer. domin. l. 3. §. herba Filius, de adq. possess. l. 4. de acquir. rer. domin.*

(B) *L. Fones §. ult. cum l. seq. de act. empti, l. 3. §. 2. de acquir. rer. domin. cum l. Pomponius, l. eod. tit.*

(C) *D. Voeseb. hic cum omnibus.*

(D) *Arnold. Vin. in §. nostrum.*

lant indubitanter eorum dominium continuatur, nam talis animus pro occupatione legitima reeferetur, [B] & impedit ne ab alio occupari nequeant; nam in huiusmodi feris; quae redeundi consuetudinem habent animus solus est sufficiens ad retinendum earum possessionem. [C]

V Ideamus quomodo ammitti potest dominium, & cum illud inferis retineamus ex eo, quia consuetudinem eundi, & redeundi habent, [A] certissimum esse constat, quod semper ac consuetudinem reuertendi deseruerint nostra esse desinunt, & sunt occupantium, quia iterum in suam naturalem libertatem deueniunt; [B] tuncq; haec consuetudo cognoscitur esse amissa ex defectu huius; [C] Quæstio atramentum est an defectu reuertendi, ex vna, & altera intermissione metiri debeat, an ad arbitrium Iudicis sit relinquendum, quod ex circumstantijs æstimet; Communis sententia; ex vna, & altera intermissione statuendum iudicari; [D] Nos verò cum duce ac luce defensabimus, quod ad arbitrium Iudicis est relinquendum;

VI.

D Eniq; consuetudo eundi, & redeundi ita tantum amissa censetur, si Sponte ire, & redire feræ desinant; Nam si quis Columbas, quæ ex Columbarijs nostris auolant, & revolant, auerterit, ita vt animus reuertendi abiciant, dubi um non est, quod adhuc ret inemus dominium, [A] & qui fecit illas auertere in factum actione tenebitur, caprarumq; nomine etiam furti; [B] vnde colligitur, quod de re medica poterit intentari furti actio, nam hoc ius exigit, quod non ex quantitate, sed ex suis regulis debeat æstimari. [C]

(A) *L. 8. §. 1. familiae erciscundae. l. Pomponius 44. de acquir. rer. domin. cum l. 5. §. Gallinarum 6. Gallinarum, vers. Ideoque, inst. de rer. diuis. l. si Pabonum 37. de furtis, Ioan. Faber. hic cum omnibus.*

(B) *dict. l. 8. §. 1. fami. ercis.*

(C) *L. 4. de restitutione in integrum. §. ex maleficijs, §. in duplum, §. in quadruplum, & §. de act. §. 1. inst. de oblig. l. si oleum 10. in fine, cum seq. ff. de dolo, V. Bartol. in l. omnino, de impen. in re dotali fact.*

Propugnator aderit D. IOANNES LA CRVZ, ET CATALAN, Iurisprudens & studiosus; Præses D. ANTONIUS VALENZVELA, LATRE DE LATRAS, Iuris civilis in Sertoriana Academica Bachalaureus; Locus ceriaminis Cæsaraugustanum Vniuersitatis Claustrum. Die 19. mensis Ianuarij, Hora 9. ante meridiem. Anno 1685.

Caspar Augusta: Apud haredes Dominici la Puyada, Regni Aragonum, & Vniuersitatis Typographos,

20
ACADEMICA
ASSERTA,
OCTIDVANA
ELABORATIONE
DEDVCTA.

Ex sortito Textu in *S. Insula 22. Instit.*
de rer. divis.

ASSERTVM I.

QVAMVIS
rarò accidat,
quod insula
in mari nascatur. (A)
attamē sciendum est,
quod si aliquando
evenerit occupanti
conceditur, (B) quia
nullius est, (C) at ve-

ro

(A) *H. §. n.* Sed aliquando id evenire motu terre testatur *Plin. lib. 2. nat. hist. cap. 85. & duob. seqq.* Eusebius *lib. 1. de tempor.*

(B) *L. 7. §. 3. ff. b. tit.* Nec obstat dicere, quod de his quæ rarò accidunt non extat constitutio *l. 3. 4. 5. & 6. de leg. iuxta Donnell. lib. 1. commen. cap. 15.*

(C) *H. §. n.* Forsterus *Junior lib. sing. de domin. cap. 9. num. 61. pag. 269.*

(D) §. 2. h. tit. l. a. l. d. 7.
§. quod si toto §. de acquir.
rer. domin. l. fluminum 24
in princ. de damno infect.

(E) Diff. l. 7. §. 3. h. tit.
Quin obset l. pen. §. ult. de
acquir. rer. domin. per ea,
quæ adducit Donell. lib.
4. comment. cap. II. & Pi.
chard. in n. §.

(F) §. 4. in tit. h. tit. iun.
cto n. §. & l. ergo §. tribus
modis, de acquir. rer. dom.
Cuiac. lib. 24. observ. cap.
II. Robert. lib. 1. recept.
lect. cap. II. Pacio cent. 6.
quæst. 93. Othoman. lib. 1.
observat. cap. ult.

(G) Ut testatur Vinn.
in n. §. Balduin. ibid. num.
7. Lepol. de servit. rustic.
prædior. cap. 33. num. 1. &
Segg. quia hic tantum lo-
quitur Iustinianus de in-
sula privata; scilicet, de
illa quæ vicinis acquiri-
tur; non de publica, quæ
occupanti conceditur,
l. adeo §. insula, de acquir.
rer. domin.

(H) D. l. ergo. §. tribus,
de acquir. rer. dom. Lepol.
d. cap. 33. Bart. in tract. de
insula.

(I) Leg. inter eos, de ac-
quir. rer. domin.

rò si in flumine nasci-
tur; quamvis flumi-
na iuris publici sint,

(D) insula privato-
rum est; (E) scilicet de
corum, qui propè ri-
pam prædia possi-
dent. (F)

ASSERTVM II.

Verùm insulam
accipimus de ea
tantum, quæ albo
coalescit; (G) quæ si
in medio fluminis sit,
eis acquiritur, qui ab
utroque parte prædia
possident, (H) non
pro indiviso, sed pro
diviso, secundum præ-
diorum regiones: (I)
Quod si tantum pe-
nes unius ripæ frons;

tem nascitur, illius
erit, qui ab ea parte
prædium habet. (K)

ASSERTVM III.

At non semper
insula eis ac-
quiritur qui propè
ripam prædia possi-
dent; quia sicut in
agris limitatis alio-
ni locus non est, (L)
ita neque his insula
obvenit: (M) Quod
si penes huiusmodi
prædia insula nasci-
tur, cum eis acquiri
non possit, occupan-
tis fiet. (N)

ASSERTVM IIII.

Sed si insula nas-
catur contra frons;

(K) H. §. n. docentque
Ioan. Pur. in tract. sing. de
fluvialicis insulis, & Hie-
ronymus Magius lib. 4.
miscellan. cap. 2.

(L) L. 16. h. tit. iuncta
l. 1. §. 6. de flumin.

(M) D. l. 1. §. 6. de flumin.
Bart. d. tract. de insula.

(N) L. si insulam, §. si
qua, de acquir. rer. domin.

tem agri mei, & postea processerit penes prædium superioris, vel inferioris vicini, integram ad me pertinere absque dubio tenendum est; dummodò nihil excedat longitudo regionem prædij, cui iure accessionis obvenire (O) non dubitamus.

ASSERTVM V.

Tandem si ex agro alicuius, insula facta sit, diviso flumine, deinde infra vnto permanere illam eius, cuius ager fuerat indubitati Iuris est; (P) sed qua ratione disquiritur?

No:

Nobis ea aptior videtur; quia agri illius, in formam insulæ reducti, facies non penitus mutata censetur. (Q)

(Q) Vn bene notant plures ex instit. interpr. & præcipuè Gifan. in n. §. verif. *Quod si aliqua parte*. Plura de insulis qui cognoscere habet, is audeat, consulatque Ioan. Grisphiandrum, qui de ijs absolutissimum tractatum conscripsit.

His addere Propugnator IOSEPHVS PALO, & ORTIZ. Iurisprudentiæ Studiosus, præerit GABRIEL IOSEPHVS ZORNOZA, I. C. Bachalaureus. Locus certaminis Vniversitatis Claustrum, die 21. mensis Februarij, anni 1688. hora 2. post meridiem.

supensioh. n. 2. H. (O)
de. q. ff. de. acq. in. 20. 201
sif. 2. ff. de. acq. in. 20. 201
4. ff. de. acq. in. 20. 201

(O) Quia rei meæ accedit, ex text. in l. insula, de acquir. rer. domin. Vin. in n. §. num. 6.

(P) De qua §. n. in fine, d. l. 7. §. quod si vno q. l. er. go 30. §. 2. in princ. & fin. ff. cod. l. 1. §. item si amnis 10. ff. de flumin.

(A) *Deducitur ab argumento, l. 1. §. penult. l. pecuniam 79. de solut. l. his qui eod. tit. l. quod meo, §. si venditorem, de acquirend. posses. Et plene oris testatur, Donel. lib. 4. comment. cap. 29. ubi Osualdus.*

(B) *L. adeo §. voluntas, de acquirend. rer. domin. Donellus, & Osualdus, ubi supra, & hoc §. nostro.*

(C) *L. nam et si 13. in fine, ff. de reb. insit. & §. quod si frumentum iusta, de rer. divis.*

(A) *L. adeo 7. §. voluntas, ff. de acquir. rer. domin. idem Pomponius 5. in princ. & in §. sed si plumbum, vers. Sed si deduci, ff. de rei vindic. Anon. Faber. in ration. in explic. dict. l. idem Pomponius, Cujacius in poster. not. in §.*

Sed quid in ea re mirum! si tantæ sit mutæ domi-
norum suas confundentium
materias præsumptæ volun-
tatis, traditionisque (A)
vis, quod superata confu-
sionis citra eorum volunta-
tem factæ potestate diver-
si modè pro materiæ con-
fusionem varietatè operatis,
non solum confusas, atque
præmixtas eiusdem generis,
(B) materias communes ef-
ficiat, verum etiam illas in
quibus, (C) nulla commu-
nicationis necessitas ex mix-
tione resultat, per quam ita
inter se iungantur, vt vna
ad se mutuò alteram trahat.

III.

EX his facillè inferes lon-
gè aliud procedere in
confusione materiæ, sive
eiusdem, sive diversæ spe-
cici, casu contingente, (A)
quæ tunc tantum commu-
nicationem inducit, cum ma-

terix taliter sunt confusæ,
atque permixtæ, quod im-
possibilis sit earum separa-
tio, atque in pristinum ita-
tum reductio; (B) veluti si
vnius argentum cum alteri-
us argento, aut vnius vini
cum alterius melle com-
miserentur.

IV.

Verum si talis sit confu-
sionum rerum natura,
quod sit separationi locus,
adeò confusæ res suæ cuius-
que manent, cuius antea fue-
rant, (A) vt nec intersit
vtrum massa ex confusione
facta sit; An vero corpus,
quod in aliam transierit spe-
ciem, (B) vnde si ex ære
meo, & auro tuo statua con-
flata sit; quia species ad pri-
stinam materiam reverti va-
let (C) communis non erit.

V.

Quod autem supra di-
ctum relinquitur cir-
ca communicationem in con-
fu-

(B) *L. 3. §. Pomponius, ff. de rei vindic. l. 1. §. 1. eod. tit. Donel. lib. 4. comment. cap. 31. & ubi Osuald. Fab. in ration. supra ad dictas leges, Forcatol. Dialog. 38. num. 3.*

(A) *d. l. idem Pomponius 5. §. idem scribit, vers. Sed si plumbum, ff. de rei vindic. l. lacus, & extagna, §. fin. de acquir. rer. domin. Donel. dict. cap. 31. Osuald. ubi supra.*

(B) *Dict. l. Lacus, & extagna, §. 1. de acquir. rer. domin. Donel. ubi proximè.*

(C) *Dict. L. 5. §. sed si plumbum, de rei vindic. Altiaz. lib. 6. Parerg. cap. 11. Forcatol. Dialog. 38. num. 3. Plin. lib. 33. cap. 6. Faber. in ration. ad dict. l. 5. & 8. lit. C. Ioan. Arsen. in lib. qui inscribitur. Quilatador de plata, y oro, lib. 2. cap. 3. & 4.*

(A) *L. Marcellus 3. S. Pomponius 2. de rei vindic. Faber. in rotion. ad d. l. Donel. lib. 4. comment. cap. 20. ibi Osuald. l. 4. eod. tit. Faber. ad eandem. l. lit. D. Cujac. in post. not. ad instit. Osuald. ubi sup. Borchol. in d. S. D. Anton. Pichar circ. S. d.*

fusionibus, tã voluntate dominorum, quam casu contingentibus, non sic accipiendum est, quasi fiant omnia ex parte communia, sed ut fiant communia pro ratã eius materiã, quã cuiusque ex dominis ante confusionẽ fuerit ponderis, & qualitatis habitis respectibus. (A)

Has quinque Assertiones defendet D. IOSEPHVS XIMENEZ YBARRA, & YBAÑEZ, præerit D. LODOVICVS GARGES DE MARCILLA, Iurisprutiã Bachalaureus. Locus Certamis Cæsaraugustanã Vniuersitatis Claustrum. Die 27. præsentis mensis. Hora 2. post meridiem.

Anno 1684.

*Casare Auguste. Apud hæredes Dominici la Puyada,
Regni Aragonum, & Vniuersitatis
Typographos.*

EXTEMPORALIA ASSERTA.

EX TEXTV IN §. SI QVIS IN ALIENA 34
Instit. de rer. divis.

I.

PICTURAM artificij miraculum, & magnum artis naturæ imitatrix opus, tabulæ ubi impoſita eſt, cedere teſtatur I. C. Paulus, vel quod pictura ſine tabula eſſe non poſſit, (A) vel quod præſtantior ſit propter eius prioritatem; (B) Caius verò contra, non tam picturæ pretio quam præſtantiſſima pictoriæ artis excellentiæ ductus, picturæ tabulam cedere exiſtimabat, (C) quorum utramque ſententiam (quæ plurimi ꝑ etſi reſpõat Interpretes) alteram ab altera diſſidentem, (D) probabilem ante Iuſtiniani conſtitutionem eſſe deſenſabimus.

[A] *L. in rem 23. §. ſed, & id 3. de rei vindic. argum. text. in §. literæ quoque 33. de rer. divis.* [B] *ex ratione Text. in l. cum aurum, §. per octavas de Aur & argent. legat. l. 1. de pecul. legat. l. cum Principalis, de reg. iur. tenet Donel. lib. 4. commentar. cap. 32. & 36.* [C] *l. qua ratione 9. §. ſed non utri 2. ff. de acquir. rer. domin. Conſonat Plinius, lib. 35. cap. 9. dum ait Certamen picturæ inſtitutum eſſe Cærinti à Delphis, & cap. 10 huius [Pamphili Macedonis] auctoritate effectum eſt Sycione, ut pueri ingenui picturam in buxo docerentur, [ꝑ] ſcilicet Bartol. in diſt. l. qua ratione. §. literæ; H. Giſſanus in coment. ad b. §. n. *Inſtit. in princ. Gedeus in l. labeo 14. de v. ſ. & alij* [D] *Donel. lib. 4. cap. 36 in princ. Iulius Pacius. cent. 3. tit. de rei vindic. 9. 43. Nicol. de Paſſeribus in conciliat. leg. ad d. l. in rem 23. §. 3. Imò Caius Paulo conſenſit. 2. inſtit. 1. §. 6. V. Hotom. in §. 25. & in §. 34 inſtit. b. tit. & 8. obſer. 4. Cum pluribus Otual. ad Donel. l. 4. cap. 36. lit. B.**

Iuſti-

II.

Iustinianus autem, huic cōtra-
dictioni occurrentem, Pauli si-
mul, & Caij sententiam ample-
ctitur; dum, & Pictori, & Do-
mino tabulæ, directa illi, huic
verò vtili vindicatione (E) su-
currit; ridiculū enim esset * ta-
bulæ picturam, & picturæ ta-
bulam non cedere, (F) qua
propter Pictor imaginem à
Domino tabulæ, Dominus ta-
bulam à Pictore possessam, offe-
rentibus altero imaginis, altero
tamen tabulæ pretium, recupere-
rare poterunt, (G) alioquin
exceptioni doli mali locus erit.
(H) Verum si maluerit posses-
sor tabulam pictam retinere, vel
tabulæ, si Pictor sit, vel imagi-
nis, si Dominus offerens pre-
tium, potiori iure nisi certum
(I) est.

III.

Neque, hoc iure constituto,
duos esse eiusdem rei inso-
lidum dominos, (L) aut am-
bos ad eandem rem vindican-
dam actionem habere fatebi-
mur, (M) cum vtrique ad diver-

sam rem auferendam actio con-
cedatur, Pictori, vt imaginem,
aut eius pretium, Domino, vt
tabulam, aut eius æstimationem
consequatur: (N) quo posito,
ad eandem rem Pictori, & Do-
mino actio comparata non est,
cum vnus pretium dari debeat,
& ei aut pictura, aut tabula ab-
esse creditur; cui alterius æsti-
mationem præstare obstringi-
tur. (O)

IV.

Quid tamen iuris erit, si
tertius aliquis tabulam
pictam possideat, & eodem tem-
pore existant tabulæ Dominus,
& Pictor, qui rem à possessore
vindicent, vter alteri sit præ-
ferendus? vulgo placet Pictorē,
propter directam vindicatio-
nem præferri, (P) verus ta-
men esse puro, omnes ad a gen-
dam admitti, sed melior erit eius
conditio, qui prior ad senten-
tiam pervenerit, (Q) quod si
ambo eodem tempore, ad sen-
tentiam pervenerint, Pictor præ-
ferendus est dum pretium offe-
rat, (R) si præstare noluerit, ea-
dem

E] *H. S. nostro, & arg. text. in l. 1. de reo. ff. de negot. gest. l. 5. S. de Arbore. F. de rei vind. H. Donel. vbi proximè ** *Iustinianus vtitur bis verbis, offum. C. persequens sic in l. 44. ff. de edilit. dict. & l. 100. de condit. & demonst. ridiculum est: In l. 18. S. 1. ff. de aduir. possess. ridiculum esse dicere: In 67. S. 1. ff. de furt. Quid tam ridiculum est: In l. 7. S. ult. ff. de interdicit. er quam ridiculum est: In l. 27. qui estam fac. post. Plusquam ridiculum est. [F] ex ration. text. in l. Mulieris. 3. S. res abesse 1. in fin. ff. de v. f. [G]. l. qua ratione 9 S. 2. ibidem Donel. [H] d. S. nostro. d. l. qua ratione 9. S. 2. l. in rem 23. S. 3. argum. text. in Si. um in suo solo, & seq. in fin. de ren. liois. [I] l. Procuratore, de Procurator. si ut proponis. C. de rei vindic. l. 2. nam. ex fac. tut. l. impari, de reg. iur. Donel. vbi sup.*

L] *L. 5. S. ult. ff. commodat. l. 1. M] L. Officium, l. qui restituere, ff. de rei vindic. l. inuictus, S. 1. ff. de reg. iur.*

[N] arg. text. In l. quia 34. de usufruct. [O] L. labeo, & Sabinus, de v. f. Aliter Arnol. Viu. ad nostr. text. num. 4.

(P) *Acursius in d. l. qua ratione, S. sed non est, de acquir. rer. domin. & alij ibidem; (Q) argum. l. Procurator. ff. de Procurator. d. l. si ut proponis, C. de rei vindic. d. l. 2. quam. ex fac. tut. fact. l. is aquo, de rei vindic. (R) Donel. vbi sup.*

(S) Argum. text. in l. quoties, in princ. de usufruct. iun. l. 3. §. si duobus, ff. de adimend. legat. l. duo sunt Titij, l. Tutor incertus, ff. de test. iur. l. legato generaliter, ff. de leg. 1.

(T) H. §. nostro item, l. adeo, §. ex diverso, de acquir. rer. domin. & ex regula iuris relata, in l. solum parem esse 49. §. 1. de rei vindic. iun. l. 1. de eo 12. §. si quis, ff. ad exhiben. V) d. l. qua ratione, §. sed non uti, de acquir. rer. domin. Vinius hic num. 6. (X) Ex ratione, text. in §. ex diverso 26. vers. Certè illud constat. in §. de rer. divisi. (Y) Argum. text. in §. si tamen alienam purpuram 24. in §. h. n. tit. (Z) Ex text. vulgari, in l. qui vas, 48. §. quod si Dominus 3. vers. Verare, ff. de furtis.

dem lege, tabulæ Dominæ eam auferre potest; si tamen neuter ætimationem dare voluerit, invicem, sibi obitare palam est. (S)

Ceterum, hac iuris parte, Pictori consultitur, si bona fide tabulam possideat, de eo autem, qui in aliena sciens pinxerit, intelligitur operam, & rem; quam contulit suapte voluntè amisisse; (T) idèdque, qui mala fide pinxit, nullam habet actionem; etiam si pretium offerat; (V) nequè si ipse eam possideat, poterit Dominum eam petentem exceptione doli mali repellere; (X) Idèd conditione, & actione furtiva Domino tabulæ teneatur, nec distinguemus, ipse an alius surripuerit; (Y) ut enim ipse non surripuit; tamen facit furtum; quod rem aliènam sciens invito Domino committat. (Z)

Tandè nõ in subtiliter queritur, an superior Imperatoris Iustiniani Constitutio de pi-

picura lata, tum ad literas, & notas sphericas, (A) quæ non calamo, sed stilo, atque penicillo exarantur, in tabulis magis delineandi, & notandi causa factis, quam pingendis imaginibus destinatis, tum ad incrustationes, (B) Hiaspidum, vel Pictorum laterum, sive tessellarum porrigatur? In quo nemine vix duce, & luce, literas, ac sphericas notas tabulis, incrustationes tessellis cedere; non autem e converso, (C) iudicamus.

Propugnator aderit D. IOSEPHVS CAIETANVS DE SVELVES; Presses D. ANTONIVS BARTHOLOMÆVS DE SVELVES, Germanus Frater,

Iuris Civilis Bachalaureus; Locus certaminis, Cæsaris Augustanum Vniversitatis Claustrum.

Dies XXX. Octobris, Hora II.
post meridiem, Annus
M.DC.LXXXIV.

CÆSARAVGVSTÆ: Apud hæredes Dominici la Puyada, Regni Aragonum, & Vniversitatis. Typog.

tu hominum, *instit. de iur. per-*
person. in princ. & fideiussorum
obligatio. Accelso in §. fideiussor-
res, instit. de fideiussorib.

(F) *Ex text. in l. à Tutore 67.*
in fine, ff. de rei vindic.

(G) *Arg. text. in l. 1. & penult.*
Cod. de bonis vacantib. Notant
Garcia de expens. cap. 22. num.
fin. Petrus Barbosa in l. 8 §. si
vir. num. 26. ff. soluto matrimo-
nio, qui plures refert.

(A) *Docet H. Donellus lib. 4.*
comment. cap. 14. dissentit acri-
ter Amaya in l. unica, C. de The-
sauris. num. 9.

(B) *Arg. text. in dist. 1. peregre*
44. quidquid sentiat Iacobus Cu-
jacius lib. 33. quæst. Papiniani
in dist. l. 44.

(C) *L. cum heredes, ff. de adquir.*
posse. l. hæres in omne, ff. de ad-
quirenda heredit.

tu in numero earum rerum, quæ
nullius sunt haberi poterit, alio-
quin, si vel ex forma vel ex instru-
mento eo loco incluso, quo The-
saurus sit, constet de Domino
qui eum deposuerit, Thesaurus esse
stricto significatu non intellige-
tur, sed inventor Domino vel hæ-
redibus eius, si defunctus est resti-
tuere debet, [F] etiam si possi-
deat ille fundum ubi reconditus
esset, quod si hi non appareant Fis-
cus tanquam bona vacantia The-
saurum occupabit.

II

SED & si Thesaurus nullius
haberi incipiat, quando, à
quo sit conditus, quæve de causa
ignoraretur, tamen non proprie
Dominum habere desinit, [A]
quantum bis longo tempore, cuius
initij memoria non extet, deposti-
tus fuerit, semper enim Thesau-
ri Domini sunt, vel ijs qui eum
condidit, etiam si locum memoria
non repetat, [B] vel hæredes eius,
qui licet ignorent res heredita-
rias, in dominium ipsarum succedunt;
[C] itaque habere videtur
iure, & per rerum naturam tuos
Dominos; sed apud nos non ha-
bet, quia à nobis penitus igno-

128-

rantur, [D] quod factum erit, ut si
quis Thesaurum in loco suo inve-
nerit, fiat eius insolidum, sive
hunc quaesitum invenerit, sive ca-
sa, [E] dummodò quaeratur sine
sceleratis, ac puniendis Sacrifi-
cijs, aut alia qualibet arte legibus
odiosa, [F] quæ execrabilia huic
affectui obstant, exituque respon-
dere non solent, [G] nam si quis
ad superstitiosa hæc præstigia con-
fugiens Thesaurum in loco suo
invenisset, nequaquam lucraretur,
sed ob eius sceleris poenam Fisco
adquiri communis, [H] & vera
opinio est.

III.

HINC quaeritur an fiat The-
saurus in alieno loco habi-
tus inventoris; in hac quaestione
si dum is arat, quid ve aliud in eo
operis faceret, casu inventus sit,
dimidiam partem decidere inven-
tori, & alteram dimidiam Domi-
no

hanc partem, l. 45. tit. 28. part. 3. ibi: Fueras ende si lo fallate por
encantamiento ca estonce todo deve ser del Rey; aliud est si in alie-
no loco invenerit, docet Alciat. lib. 7. peregr. cap. 1. num. 1. vers. Lex
enim; & post eum plenè Regnerus Sixtinus in tract. de regal. lib. 2. cap.
21. num. 34. Sed in utroque casu poena capitis pariter plecteretur tan-
quam maleficus, l. Nemo, C. de malef. & matremat. Notat Scheneid.
hoc §. nostr. num. 5.

(D) *Cecinius Virgil. lib. 1. Enci-*
dum vers. 162.

Auxiliumque viæ veteres telure,
reclusit,

Thesaurus, ignotum argenti,
pondus, & auri.

(E) *§. Thesauros 39. instit. de*
rer. divij. Consonat singularis
text. in l. si quis in aliena, §. si
communis servus el. 2. ff. de ad-
quir. rer. domin.

(F) *Dist. l. unica. C. de Thesauro.*
De hac re plene Amaya ubi pro-
ximè, ex num. 11. & que ad num.
22.

(G) *Sic ac cidit Neroni ut memo-*
rie prodit Suetonius in eodem
cap. 32. & seq. plerisque contin-
git, ut testantur Andreas Csal-
pinus in sua demum in vestig.
cap. 12. & Paulus Grilland. de
forti leg. quæst. 5. num. 12.

(H) *Plures refert Amaya ubi*
supra, num. 17. Arguitque dist.
l. unica in princ. iuncta l. 1. ff.
de iur. Fisci, expressè confirmat

0. 2. 1. 0. 1. 2. 2.

(A) Spartiano teste in eodem quod abrogatis varijs Imperatorum Constitutionib. à Iacobo Gothofredo collectis in l. 1. & 2. C. Th. de Theſauris innovatum eſt ab Imperatore Leone in dict. l. unica, C. de Theſauris, donec ipſe Leo aliam formam induxit in Nov. 51. & poſtea Fredericus in cap. 1. quæ ſiſt. regalia.

(B) Sed aliud eſſe inſpecie, l. 3. C. de metalarijs, & metalis, obſervat Balduinus b. §. n. in fine.

(C) Dict. l. unica eaque eſt communis DD. ſenten. ut reſert Anton Gomez ad l. 45. Tauri n. 57.

(D) In quorum ſententiam ire cogit Oſwald, ad Donel. lib. 4. com. cap. 14. lit. D. agricultura favor. arg. text. in l. 2. C. de Num. dinis iuncta, l. 13 §. 5. ff. de uſufruct. quibus congruit, l. quofdam 6. C. de metalaris, & metalis lib. 11.

(E) Docet Ioannes Faber b. §. n. quem ſequitur Gomez ubi proxime. dialog. 56. num. 5. Balduinus b. §. n. num. 19.

(F) Petrus Barboſa in dict. l. 8. §. ſi fundum, num. 39. in fin. Gutierrez de Tutel. lib. 4. pare. 1. quaſt. 36. num. 43. & alij.

(G) Valaſcus de iure emphyteut. quaſt. 15. num. 7.

(H) Innuit H. Donel. ubi ſupra in princ. Et poſt eum expreſſè Amaya ubi ſupra, num. 40. Argumt. verba illa dict. l. unica: Ita evenit, & ut vnuſquiſque ſuis fruatur, & non inhiat alienis; Quod ius divinum decalogi, & poſitivum averſantur, l. 4. C. ſiſt. regund. l. ſi irruptione 8. ff. eod. et.

no loci, Author eſt Adrianus; [A] per contrarium ſi caſu non oblatuſ, ſed data opera quaerit. eſſet, occupantis non erit, ſed Domino loci inſolidum adquiri, [B] ſive contradicente eo, ſive conſentiente, vel ignorantem, invenit, Leo reſcriptit, [C] quæ autem ſit ratio quare Theſaurus volente Domino ab alio inventuſ huic omnino adquiratur, non ſatis conſtat; pleriq; putant huius cauſam eſſe, quod publicè interſit agros non eſſodi, aut devaſtari; ne inperquirendis Theſauris agrorum cura deſeretur [D] alij, ut cohibeatur hominum inconfulta cupiditas, Theſaurus perſcrutandi in quo vanè, & temere ſe exercent; & eſt, qui exiſtiter, nullam concludentem rationem reperiri poſſe, (E) non nulli id fieri aiunt, ut vnuſquiſque ſuis rebus fruatur, & non inhiat, alienis, quod veriùs eſſe (F) deſenſabimus.

Si

IV.

SI vnuſfructuarius in loco vnuſfructuſ Theſaurum caſu invenit communiter dicitur, (A) dimidiam partem ſibi quaeri iſſe, & alteram dimidiam proprietario, tanquam ſi in alieno loco inveniſſet; idem eſt ſi Creditor in fundo pignorado, vel Maritus in agro dotali Theſaurum invenerint, nã & dimidiam ſibi retinere, & alteram dimidiam Debitori, vel Vxor. reſtituere deberi palam eſt, (B) contra ſi in fundo emphyteutico Theſaurus inveniat, quia ſi Emphyteuta eum reperit ſuum ex aſſe faciet, ſi vero Dominus directuſ, aut quiviſ extraneuſ, dimidia Theſauri pars Emphyteutè cederet, (C) ſimiliter Emptor Theſaurum inventuſ in loco vendito ſibi adquirat, [D] & ſi aliqui an Emptor ſciat Theſaurum in fundo depoſitum, vel ignoret diſtinguere velint; certius tamen utroque caſu emptori acquiri tenent DD. (E) etiam ſi fundi pretium inventione Theſauri valdè minui (F) videatur.

V.

QVOD ſi locus in quo Theſaurus inveniatuſ civitatis ſit, inventoris quoque dimidium epit, & alterum dimidium cederet civitati, ut & ſi Fiſcalis, aut Prin-

ci-

(A) Vt videri poteſt, apud Regnerum Sixtinum, ubi ſupr. num. 50. & Amayam num. 22. qui plures alioſ referunt à quibus recedit Gillielmus Benedicteſ in cap. Rainuntius, verb. Cetera bona, num. 30.

(B) L. 3. §. ſi fundum 12. ff. ſolutio matrim. iunctis l. vlt. ff. de fund. dotal. l. ſi ex lapidicinis 32. de iur. dot. quam illuſtrarem fecit D. Ioannes Fernandez de Heneproſa de impenſis in res dotal. fact. ſect. 4. n. 18. Neq; obſtat, l. ſi Pradium, C. de iur. dot. l. ſervum dotal. ff. de manuſ. Videndus Donel. lib. 14. com. cap. 4. per tot. dicit. l. 63. §. ſin. ff. de adquir. rer. domin. An vero creditor illam Theſauri partem iure pignoris poſſit retinere non ſatis conſtat apud interpreteſ; aſſimant Benedicteſ in dict. cap. Rainuntius, num. 30. & 34. Scheueid. dict. §. Theſaurus, num. 1. Negant Regnerus ubi ſupr. num. 56. & alij, quos ſequi velis, cogitat.

(C) Arg. text. in l. ſciendum 15. §. 1. ff. qui ſatis dara cogantur, l. 1. §. 1. ff. ſi ager veſtigal. l. qui hiſ ſcit 25. §. 1. in fin. ff. de uſur. l. 2. l. 4. l. poſſeſſiones 12. Cod. de fund. patrum. lib. 11. & preſertim

etiam ex cap. si quis Manso si de
inveſtit. controv. fuerit.

(D) Ex l. 2. de Tutore 67. ff. de rei
vindic. ubi Gotofred. Henricus
Habni. in obſervat. ad Vofſem-
bec. tit. de empt. & vendit. num.
8. ad fin.

(E) Noviffimè Antanez Luſtitanus
de donat. Reg. part. 3. cap. 13.
num. 75. & ſeq.

(F) Idem ubi ſupra, l. 2. Cod. de
reſcind. vendit. pro dubit. ras.
depromens.

(A) H. S. n. ſed bodiè Princepes
ſibi vendicant Theſauros. & qui-
dem inſolidum, quocumque in
loco reperiantur, ut in Germa-
nia, Galia, Anglia, Dania, &
Hiſpania obſervatur reſte Arnol.
Vinnio b. S. n. num. 9. ubi plu-
res reſert, & merito, ſine dam-
no enim, inquit Caſtodor. lib. 4.
variar. cap. 34. Inventa perdit.
qui propria non amittit.

(B) Diſt. S. Theſauros 39. inſtit.
de rer. diviſ.

(C) Ut reſert. Caliſtratus in l. 3.
S. penult. ff. de iure Fiſci.

(D) Cum Duareno inſtit. de acquir. rer. domin. quem ſupreſo nomine ſe-
quitur Donel. ubi ſupr. prope finem.

(E) Qui adeo varias, & plures horum, text. conciliationes cumulant, ut
omnes prætermittere viſum ſit, ne alienas paginas otioſe tranſcribamus.

(F) Suadente Donello, diſt. lib. 4. commentar. cap. 14. num. 9. Quin obſert
l. 2. C. de ve ere iur. enucl. ſi videas Franciſcum Duarenum, in l. fructus
8. S. ſi fundum, ff. ſolus. matrim.

(G) Sicut nec verba illa, S. noſtr. Divus Adrianus naturalem equitatem
ſequutus ei conceſſit. V. de uſu Donel. ubi proximè.

cipis, aut publicus eſſet, Fiſco de-
cideret, (A) an etiam ſi locus Sa-
cer, ſeu Religioſus eſſet? D. Adria-
ni reſcriptum à Iuſtiniano refer-
tar, quo Theſaurus in loco ſacro,
aut religioſo caſu inventus totus
inventori tribuitur, itidem ac ſi in
ſuo inveniret, (B) at contra ex-
tat Divorum Fratrum Veri, &
Antonini conſtitutio, ex qua non
minus in locis religioſis, ſacrifi-
cis, quam in ſiscalibus, & publi-
cis dimidiam Theſauri partem
Fiſco vindicari manifeſtum eſt
(C) quæ iura ſuis Authoribus con-
traria eſſe, Iuſtiniano non vtiq-
ue affirmamus, (D) quia neutram
probat (quidquid Interpretes (E)
ſentiant) ut ſuam quiſque proba-
ret, ſed utramque ſuæ authorita-
ti relinquere, niſi poſtერიorem, vel
referèdo ſequi dicere velimus; (F)
manebit itaque altera abrogata,
Divorum Fratrum conſtitutio,
quæ poſterior eſt, (G) ſimul, &
æquior.

De-

VI.

Denique quaſitum eſt utrum
circa inventionem ad The-
ſaurum acquirendum requiratur
eius occupatio, tam in perſona in-
ventoris, quam in perſona Domi-
ni loci in quo reconderetur? Con-
taminè interpretum calculo recep-
tum eſt, (A) inventorem domi-
nium Theſauri non adipiſci, ſive
inſolidum is, ſive pro dimidio for-
ret acquirendus, niſi eum appre-
hèderit, (B) ne magis dicatur ſcire
locum in quo Theſaurus conditus
eſſet, quam il lum invenire: (C) at-
tamen Theſauri partem, quæ Do-
mino loci, & aliquando Fiſco, ſive
Civitati conceditur, ſine vlla ipſo-
rum occupatione, ſive facta, eorum
ſieri conſtat, quæ adquiſitio neque
ex iuregentium, neque ex vlla
ratione naturali deſcendit, (D)
ſed ſolum ex Iuris Civilis ratione
imperialium conſtitutionum, quæ
de Theſauris in corpore Iuris oc-
cur.

(A) Ut videre eſt apud Amayani
loco ſupra citato, num. 34. & ar-
gunt, l. ſi Barſatarem 13. C. de
fideiuſſorib. l. eum quique 17. ff.
de iniuſ. vocand. l. ſi quis, ff. pro
derelicto, l. falſus, S. quid ergo,
& S. ſi factum, ff. de ſurtis, & ſi
non deſint, qui contrarium ſen-
tiant, ut Portius in d. S. Theſaur.
num. 9. verſ. vos tenete, & alij
quos citat Petrus Barboſa, h. ſi
fund. 34. in fin. Neque pro horum
ſententia faciunt, S. Item ſi quis
merces, inſtit. de rer. diviſ. l.
Clavibus, ff. de contrahend. empe.
l. 2. S. penult. in fin. ff. de acquir.
poſſeſ. l. 2. C. de peric. & com. rei
vend. Videndus Regneus Sixti-
nus, ex num. 64. uſque ad 70.

(B) Ex ratione text. in l. 1. S.
Dominium, ff. de acquir. poſſeſ.
l. Item Lapilli, ff. de rer. diviſ.
Quo ſenſu intelligunt S. item La-
pilli, inſtit. de rer. diviſ. paſſim
Inſtituarij ibid.

(C) Ut nec inventus dicitur, qui viſus eſt cum armis, quo magis præſer-
retur ſtatutorum quarundam Civitatum pena, niſi apprehendatur, ut
docent Bartolus, & alij in d. l. 1. ff. de acquir. poſſeſ. quamvis al-
ter videatur, Iacob. Cujac. lib. 11. obſervat. cap. 38.

(D) Arg. text. in l. in omnib. 55. ff. de obligat. & actionib. S. per tra-
ditionem, inſtit. de rer. diviſ.

(E) *Exemplo l. cum heredes in princ. ff. de acquirend. posses. l. à Titio. ff. de furtis, §. ult. in sit. de Officio Iudicis, eleganter animadvertit Donellus, ubi supra in fine.*

Hæc ex tempore habuimus ad elucidationem Thesauri legalis, sed omnia brebiter. & transcursum.

Ad vos exiguo pecori furesque, Lupique

Parcite: de magno est præda petenda grege.

Vt cum antiquo Tibullo desinamus iam lib. 1. Elegia 1. vers. 33.

In Cæsar-Augustanæ Vniuersitatis Claustro æderit
Propugnator D. PETRVS HIERONYMVS DE
FVENTES, VERANVI, ET HERIL; Præles
D. MICHAEL ANTONIVS SERAL, ET
SANCHO, in eadem Academia Iuris Civilis

Bachalareus. Die 13. Februarij,

Hora 2. post meridiem.

Anno 1685.

Cæsar-Augusta: Apud heredes Dominici la Puyada,
Regni Aragonum, & Vniuersitatis
Typographos.

24

ACADEMICA ASSERTA.

Ex primo capite Legis Rhodiæ, ad
sortit. text. in §. fin. instit. Iustiniani
lib. 2. tit. I.

(I.)

EX Rhodia, (A)
quam in pretio
addeo Romani
Imperatores habuerūt vt
ei tantum tribuerent quā-
tum Iuri Quiritum, (B)
ex primo capite (C) con-
stituit res intempestate le-
vandę navis causa in mari
proiectas apræhendentis
non fieri, sed eius manere,

qui

(A)

*Illustrat, & exornat hanc legem
Franciscus Duarenus ad tit. D. de leg.
Rhod. de iactu.*

(B)

*Probat text Græcè descriptus, in l.
9. D. ad leg. Rhod. advertunt Duaren.
ubi proxime, Iacobus Cujac. in notis ad
sentent. Pauli lib. 2. tit. 7. in princ. &
huius legis explicationem pete citra
Antonium Fabrum in rationali libri
ab Alciato lib. 2. dist. punct. cap. 9. For-
catulo in cuspide Iurisprudentiæ, c. 9.
Méchaca lib. 1. Illust. quest. cap. 20.
cum sequentibus.*

(C)

*De 2. cap. huius legis plenè tractat.
Franciscus Duaren. ubi sup. cap. 2. 3.
& 4.*

(D)

Hoc §. nostro cui consonant textus in l. si laborante 2. §. fin. l. qui levanda 8. D. ad legem Rhodian. de iactu cum similibus quibus ad stipulatur, Frederici constitutio relata in aurb. naufragia, C. de furtis, cui potest acomodari locus Casiodori lib. 4. variar. 7.

(A)

L. Pomponius 13. in princip. D. de acquir. possess. neque obstat text. in l. peregre 44. D. eodem nam hic pecunia diligentis inquisitione reperiri poterat cum Dominus non ignorasset fundum, sed partem eius qua pecunia condiderat, secus si res ubi existat omnino ignoretur, & in his terminis procedit textus in l. 3. §. Nerva filius D. de acquir. possess.

(B)

L. interdum 21. §. quod est naufragio 1. D. de acquir. possess.

(C)

D. l. interdum 21. §. 1. & 2. iuncta l. si quis merces 7. D. pro derelicto, iuncto Iacobo Cujatio ibidem.

qui ex hac causa proiecerat, (D) modo hac mente non fuisset, vt eas pro derelicto haberet.

II.

Sed etsi dominiū p̄r id tempus in integro fuisset, quo huiusmodi res essent demersæ, tamen si facilè inveniri non possent, quod plerūque continget, earum possessio amittitur, (A) nam licet non sint in derelicto, sunt in deperdito, (B) at hoc causam vsucapioni non præbet, (C) ei qui pro deperdito merces in mari iactas deinceps ab eodem expulsas possedisset.

III.

Quod adeo verū est, vt si quis has merces,

merces é fluctibus expulsas, vel in ipso mari nactus lucrandi animo abstulerit fortum committeret; (A) si vero non hoc animo, sed vt salvas Domino faceret, vel putans simpliciter iactatas retineret, idest ignorans qualis fuisset derelinquntis animus, furti non tenetur. (B)

IV.

SED an in dubio credendum sit animum derelinquntis, sivè in mari merces projicientis naufragij causa, hunc fuisse quæritur vt eas pro derelicto haberet? At quia non eo animo eijciuntur, quod quis eas habere non vult, sed quod magis cum ipsa nave periculum maris effugiat, (A) sepe-

(A)

L. qua ratione 9. §. 8. in fin. D. de acquir. rer. dominio, Prosperus Farinacius quest. 168. part. 4. num. 73. cum alijs, & de pena furantis res ex naufragio non custoditas plura reculit, Petrus Gregorius sintagm. juris lib. 37. cap. 3. num. 1. & sequent.

(B)

D. l. falsus creditor. 43. §. si iactum 11. vers. Si verò, iuncto Farinatio ubi supra, num. 81. qui plures alios refert. Sed an etiam nulla actione teneatur, qui servandarum suarum mercium causa, alienas in mare proiecit, affirmat difficilis text. in l. 24. D. de prescript. verb. Quem intelligit de actione directa. Oroz. de apicib. jur. lib. 3. cap. 13. num. 1. & concinit, l. 4. D. ad leg. Aquil.

(A)

D. l. qua ratione 9. in fin. D. de acquir. rer. dominio, & hoc §. nostro apostè, Arnold. Vinnius ibidem, num. 1. propè finem.

(B)
D.l. interdum 21. §. 2. de adq. poss.
I. levandæ. D. ad legem Rbodiam, qui-
bus acriter obstat textus pluribus supra
relatus in dictal. falsus creditor, §. si
iactum 11. D. de furtis, quas obiter re-
latas à Nicolao Genoa in conciliatione
legum ad d.l. qui levandæ, pag. 233.
componere tentant Iulius Patius centu-
ria 7. q. 52. Menoc. de presump. lib. 5.
presumpt. 30. n. 17. Hiligerus Osual.
ad Doaelum lib. 4. coment. cap. 13. lite-
ra C. communis præceptor. Pichardo in
hoc §. nostrorum. 2. Vinnius eodem n.
1. ac passim alij è quibus solutionibus,
quam sequaris, cogita.

(A)
H. §. n. in fin. iunctal. quo naufra-
gium 3. D. de incend. ruin. & naufr.

(B)
D. August. serm. 19. de verb. Apost.
relatus in Canon. si quid inveniisti
caus. 14. q. 5.

(C)
D.l. falsus 43 §. qui alienum iuncta
l. vlt. C. unde vi, nisi notum faciat per
libellum se illud inveniisse Menoch.
ubi supra num 9. cum alijs. similis lex
erat olim apud Iudæos, ut Auctor est
Iosephus lib. 4. de antiq. Iudæic. cuius
verba hæc sunt: Si quis aurum, & ar-
gennè in via. invenerit, querat eum,
qui perdidit Præconem, indicato
loco in quo invenit reddatque ei
sciens non esse bonum ex alieno
damno lucrum facere.

numero credimus; (B) id
non posse videri pro dere-
lictio habitam, quod salu-
tis causa interim dimissum
est.

V.
N EC longè viden-
tur dilcedere ab
his, quæ levandæ navis
causa eiiciuntur, ea quæ de
Rheda currente non in-
telligētib⁹ Dominis exci-
dunt, (A) siquidem furti
quoque obstringitur, (B)
qui eas res iactas substituit,
sivè sciat, cuius essent, sivè
ignoraverit, (C) cum nec
pro derelictis habeantur,
verum si tulisset eas, non
ut lucretur, sed rediturus
ei cuius fuerint furti non
tenebitur.

VI.
S ED an is, qui rem
alienam deperditam,
tam

tam in mari naufragij cau-
sa, quàm in via, quia Rhe-
da currente excidat, inve-
nit, & indicavit, præmiū
sivè mercedem indicij ho-
nestè petere possit? in quo
plerique habent, (A) non
posse quambis ultro obla-
tum honestè accipiatur,
nisi petatur præmium in
ventionis rei nondum re-
pertæ, eius quidè perqui-
rendæ nomine, (B) &
id est verius.

¶ ~~~~~ ¶
Propugnabit D. ALBERTVS CAYETANVS
XIMENEZ DE ARAGVVS Præerit D. IOSE-
PHVS SORIANO & GAN, I.C.B. Extraordinarij
Legum Cathedræ Interpres. Locus Certaminis
Augustam Academiæ Claustrum. Die 22.
Novembris, Anno 1687. Hora 2.
post meridiem.

(A)
Quos obiter refert. & sequitur Ar-
voldus Vinnius ubi supra num 4. id;
aperitè satis significat Vlpianus in d.l.
falsus 43. §. quid ergo 9. maxime si
fides sit Budeo qui ex vestigijs exili-
bus antiqui exemplaris, græcam vo-
cem, d. §. 9. restituit, sic quæ rem no-
stram magis aperuit, quid quid spontè
sentiat Vinnius, tibi proxime.

(B)
Aprimè facit text in l. 4. §. si tibi,
D. de condit. ob turpem causam, &
iuxta hunc sensum accipiendus est
text in l. 4. §. 1 in prin. D. ad leg. Rho-
diam de iactis, ac demum adverte sub-
blatum fuisse per vetustum usum quo
res naufragio extractæ a fisco vindica-
bantur, lata Constitutione ab Impera-
tore Constantino relata in l. 1. C. de naufragijs. l. 11. Vel si maris ab Antonino,
cuius memoratæ Constitutionis Auctorem esse putat Dionis. Gotof. ad d. l. 1.
lit. E. & post eum Salmasius cap. 5. de modo usurarum, relatus à Vinnio hoc §.
nostro propè finem, qui de hac re plures Auctores dat.

ACADEMICA ASSERTA EX SORTITO TEXT.

IN §. IDEO 3.

INST. DE SERVITVTIBVS
Prædiorum.

I. ASSERTVM.

EO profusâ variaq; huius
verbi *servitutis* signifi-
catio est, ut protendatur ad
casum quo res rei, vel præ-
dium prædio servit; (a) Id-
que licet frequenti juris vsu
servitus antonomasticè (b)
dicitur, ad ipsius notionem,
& reliquarû *servitutum* dis-
crimen, *prædialis servitus* ab

VI.

(a) *Ut apud Cicer. in orat. 2. ad
Popul. de l. Agraria contra Rull.*
Optimo iure ea sunt profecto
prædia, quæ optima conditione
sunt, libera meliore iure sunt,
quam serva, capite hoc omnia,
quæ serviebant non servient. *Et
lib. 2. de Orat. post med.* Cum M.
Crædianus *Ædes Oratæ* ven-
didisset, neque servire quâdam
earum ædium partem in man-
cipij lege dixisset, defendeba-
mus quidquid fuisset incomodi in

man-

mancipio . id si venditor scisset, neque declarasset prestare debere.

(b) *In toto lib. 8. Digest. & alibi sepe.*

(c) *In l. 1. §. 1. D. commun. prædior. ex qua descriptus est §. n.*

(d) *Sic propter studium verborum in Sapientum Cænis ab Athenæo dicitur.*

(e) *D. l. 1. §. 1. commun. prædior. l. 6. §. 5. de act. empt. l. 5. de serv. leg. l. 136. §. 1. de V. O. l. 7. §. fin. l. 17. de Bip. serv. l. 46. §. 1. de evic. l. 8. de servit. ubi cum alijs. Explicat post ordinarios in his iuribus Cuiac. & Duar. in d. l. 1. commun. prædior. Hoboman in epitom. ad tit. de servit. n. 1. Donell. lib. 11. commun. cap. 9. Hiliger lit. A. Amaya lib. 1. obs. c. 14. Pichardo. & alij Inst. Interpret. in §. & apprimè doctus Primarius noster Iuris civilis Antecessor in Selectissimarum observ. dodec. c. 4. per tot.*

(f) *L. 25 §. 10. famil. hercisc. ubi A. Fab. l. 46. §. 1. de evic.*

Vlpiano, (c) magno nomen venatore (d) nunciat: & merito, cum enim sine prædijs nec constitui, nec deberi, nec acquiri possit, (e) quod ei proprius conveniret, quam quod ab ipsis prædijs nomen traheret?

II. ASSERTVM.

Magni tamen refert de promissione, obligatione vè huius servitutis, an de eius constitutione, & impositione agatur, quoniam ex promissione obligatio tantum personalis oritur, non realis, ut ex constitutione, sive impositione; in dè que licet constituere, imponevè servitutum non alius possit quam qui prædium habeat, tamen obligari ad eam imponendam, constitutendam vè, & illum posse qui nō habet prædium (f) pro comperto habemus.

III,

III. ASSERTVM.

Non contemnendū esse notissimum illud discrimen inter promissorem, & stipulatorem, quod promissor etsi prædium nō habeat, si modo habeat stipulator, potest purè servitutum promittere; (g) stipulator autem nisi prædium habeat, etsi illud habeat promissor, nequit servitutum purè stipulari, (h) vel illud vnum suadet quod in 1. casu stipulatoris interfit, in 2. nihil eius interfit servitutum acquiri. (†)

IV. ASSERTVM.

Illud etiam absque hæsitacione constitutum, servitutum, qui prædium ipse habere non potest, vtiliter tamen servitutum stipulari, si modo Dominus prædium habeat; (i) invtiliter autem illi

(g) *D. l. 25 §. 10. famil. hercisc. d. l. 46. §. 1. de evic. iuncto Cuiacio in dd. iurib.*

(h) *L. 98 de V. O. ubi Duar. & Gifan Fachin. lib. 11. cōtraverf. c. 56. vers. 2. Ant. Faber. in d. l. 25 §. 10. & reliqui Reperentes.*

(†) *Arg. l. 38. §. 17. de verb. oblig. cum vulgaribus, docet Hobomanus in Epitom. de servitutum. 12.*

(i) *L. 12. de servitutum. l. 19. de servitutum. r. pl. 2. de servitutum. leg. l. 7 §. fin. l. 17. de sibi. servitutum.*

illi

(k) L. 5 de servit. leg.

(l) Videndi Acurs in l. uxorem v. Competentem C. de condi. infertis. & in l. 82. §. Servo, de leg. 2. Bartol. in d. l. 7. §. fin. de stip. servor. nu. 1. Forcat. in d. l. 12. de servit. P. Fab. in l. que legata, de reg. iur. & lib. 3. Semestrium c. 11. Albericus in d. l. 19. de servit. Iason. in l. 78. de V. O. n. 4. Donell. in eadem l. 78. nu. 8. Cujac. ibid. & in lib. 16. que. st. Pap. in d. l. 5. de servit. leg. Amaya d. lib. 1. ob serv. c. 14. n. 15.

(m) L. 1 §. 1. comm. prædior. Hili ger in nos. ad Donell. lib. 11. c. 1. lit. A. & Padilla alios referens in Rubrica, C. de servit. n. 12.

[*] L. 3. in pr. l. 23. §. 2. cum seq. l. 34. de servit. p. r. l. 12. comm. prædior. l. 31. §. fin. de. neg. gest. l. 7. de Publicanis. Morla in empor. iur. præmiss. à num. 31.

(n) L. 23. §. 2. cum seq. l. 36. de servit. R. P. l. 12. comm. prædior. l. 47. cum seq. de contrab. emp. l. 20. §. 1. de adq. rer. dom. l. 1. §. 43. de aqua quætid. & est. l. 3. C. de servit. & aqua. Exornant Capela de servit. urb. prædior. c. 2. n. 13. Castillo de usufruct. c. 66. Menoch. de retinenda possessio. remed. vlt. nu. 25. & seq. Padilla in l. 3. C. de servit. n. 19. Cujac. lib. 2. respons. Papiniani in l. 4. de servit. R. P. Duar. lib. 1. disput. c. 51. A. Fab. lib. 19. coniec. c. 14.

illi legari servitutem ad prædium Domini: (k) Cuius discriminis et si plures rationes assignantur, quæ non carent patronis, (l) eam dabimus, quæ patronis non egeat.

V. ASSERTVM.

ERgo si servitus sine prædijs constitui non potest, nec personis, aut à personis, sed prædijs, & à prædijs debetur. (*) Hinc non nulli effectus sequuti, quorû præcipui sunt; Quod servitutes prædiales in rebus dumtaxat immobilibus constitui possunt; (m) non personæ, sed ipsius rei cui debentur utilitatem respiciunt; non capitibus diminutione, nõ morte amittuntur; & ad hæredem, aliumve quemvis successorem cum prædijs transeunt. (n)

VI.

ACADEMICA ASSERTA

Ex §. Constituitur 2. Instit. de usufructu.

I.

ES omnes corporales (A) tam immobiles veluti fundus, ædes quam mobiles, sive animata, ut servi, iumenta, sive inanimata pura navis, supellex quarum usus vlla utilitas, aut comoditas sit (B) proprie ac statim natura sua usum fructum recipiunt, exceptis illis quæ non in usu, sed in abusu consistunt, id est quæ usu consumantur, seu quæ nullum usum præbere possunt, nisi simul consumantur, quod est proprie abuti: sunt quidem res huius generis, partim quibus uti non possumus, nisi ad vescendum, ut vinum, oleum, frumentum, legumina, & similia; partim quibus uti-

[A] H. Donel lib. 10. cap. 3. in fine, Daniel Galtier. hoc §. nost. sed rerum incorporalium usufructum constitui posse veluti nominum defendit Arnold. Vinius hic in princ. arg. text. in l. 3. ff. de usufruct. ear. rer. cui addo, l. ult. ff. de usufruct. legat. Neutraque obstat vide Osuald. ad Donel. ubi proxime, lit. E.

[B] L. numismatum 28. iuncta l. statua 41. ff. de usufructu, Et quemad. neque obstat text. in dict. l. 41. §. 1. si Infantis 62. ff. eodem, vide D. Iuan del Castillo de usufructu. cap. 49. num. 9.

[A] *Oculatissimas glosator Acursius in l. 15. §. Et si 4 ff. de usufructu. Et quemad. quem sequuntur Aretin. Et Faber. in dict. l. 15. §. 4. Ioan del Cast. ubi sup. cap. 51. per totum propter illa verba, dict. l. 15. §. 4. ibi: Non sicut quantitatis usufructus legetur, quae aliter explicat. M. Liclama lib. 5. mem. eglaga ultima.*

[B] *Bacobius, Et post eum more suo Arnol. Vinus hic acriter b. S. n. Tribonianismum incusantes ex rat., text. in l. 9. §. penult. iuncta l. 15. ff. de usufructu. Et quemad. Quamvis ante eos idem sensu Tribonianum tamen excusans H. Donel. ubi sup. cap. 4.*

[C] *Hottomanus b. S. n. Helfric. Vrlic. Hunnius ad Treut. volum. 1. disp. 16. ibes. 16. per tot.*

[D] *Quo referendi sunt textus in dict. l. 9. §. penult. l. 15. §. 4.*

vitur ad medicamenta, ut phar maca, & odores; partem quarum usus est ad res alias cōficiendas, ipsae autem perse propē inditiles sunt, qualem esse lanam palam est.

II.

Disquisitionis autem erit an in vestimentis usufructus consistat, sive an haec sint earum rerum, quae usu consumuntur; Communis opinio est nō usu consumi, licet longo usu aterantur, & detritu deteriora fiant; nec omnino convenit, alij enim putant proprium usufructū vestimentorum non esse si his tanquam quantitatis legetur, secus simpliciter vestibus legatis, (A) alij semper usufructū in vestimentis propriē constitui aiunt, (B) Iustitiani tamen verba circa hanc rem prolata strictim adorantes defendimus vestimenta quotidiana, quae nullum, usum, sive fructum praebent, nisi continuo usu minuantur, ac deleantur, ex his rebus esse, quae usu consumuntur, (C) in quibus usufructum non admitere, contra verō si funebria, aut scaenica, (D) sint:

Si:

III.

Similiter agitari solet verum pecunia numerata rebus usu consumpribilibus referenda sit & quanquam generali pecuniae appellatione contineantur omnia quae in patrimonio nostro sunt, (A) cum numerata pecuniae nomine in usu iuris pecunia signata intelligatur veluti, aes, aurum, aut argētum publica forma percussum, (B) ut iam non tam usum, dominiumque, ex propria substantia praebet, quā ex quantitate, sive valore impositio, proximam esse superioribus rebus, ac penē eiusdem qualitatis manifestum est, (C) ut enim maximē pecuniam cum re permutemus, solvamus manent ipsa corpora, si spectatur is qui vitur alienando, vi ipsa illi pecunia eo usu quodam modo consumi videtur, (D) ceterum in numismate, sive aureo, sive argenteo usufructus rectē (E) constituitur.

IV.

Enimverò, ut rerum omnium, quae ipso usu consumuntur, neque naturali, nec civili ratione usufructum recipiunt,

[A] *L. 4. l. pecunia 222. ff. de verbor signifi. l. 2. C. de constituta pecunia.*

[B] *Numorum Auctor per Graecia Phedon Eleus celebrabatur, ut refert Strabo lib. 8. sed ante Liberum Patrem primum numos instituisse Moyses temporibus scribit Plinius lib. 7. cap. 56.*

[C] *b. S. n. l. sed de pecunia, Et passim in tit. ff. de usufructu ear. rer. l. si pec. n. 6. ff. ut in possessionem legatorum, l. Iulianus y. S. Marcellus, ff. ad exhibendum, l. in numerationibus 44. ff. de solutio. lib. l. 19. ff. de prescrip. verb.*

[D] *L. Iulianus, ff. de petitione hereditatis hinc Flacus inquit ex quo divitiae si non conceditur uti,*

[E] *L. Numismatum 28. ff. de usufructu, Et quemad.*

[A] *H. Donel. lib. 10. comm. cap. 4.*

[B] *Plenè Humnius ubi supra, Thesi 2. quest. 11.*

[C] *S. C. vulgaris formula in-
nuit Livius, lib. 7. de Hereticis
Consules Senatus cum Fecia-
los ad res repetendas, nec quid-
quam misisset primo quoque
die ferendum ad populum de
helo indicendo illis censuit
plenè Brissonius de formulis, lib.
2. p. 214.*

[D] *L. usufructus 6. ff. ad fal-
cid.*

[E] *L. 1. l. uxori 24. ff. de
usufructo legato, l. sed si pos-
sessori 11. § item si iuraverit 2.
ff. de iure iurand. l. final. ff. si
cui plusquam per leg. l. 1. C. de
usufructu. Vlpianus tit. 24. S.
Senatus Consulto.*

[F] *Conanus lib. 4. comment.
cap. 3. aliter Vinnius hic num.
3. sed male, arg. l. 14. ff. de
legib.*

[A] *L. Tribus heredibus 2. in
fine, ff. de usufructu ear. rer.
Gallius 2. observ. 46. & 47.
Minsinger, 6. observ. 48.*

piunt, (A) saltem in testamen-
to (B) usufructus relinquere-
tur, quo latior esset in orientum vo-
luntas Senatus censuit, (C) qua-
si quemdam usufructum in eis
constitui, (D) ut quæ hi, qui no-
lent huiusmodi res pleno, ac
perpetuo iure esse legatarij ip-
sarum usufructu legato id con-
sequerentur; etenim translatio in
legatarium ab herede legato il-
le cautionem præstabat legatario
Consulto receptam, qua abundè
cavebatur tempore mortis, seu
capitis diminutionis legatarij ta-
lè usufructum finire, (E) vnde vi
ipsa Senatus quidem usufructu
earum rerum non fecit (neque
enim poterat) sed per cautionem
reprentavit; inter vivos autem
quasi usufructus non (F) consti-
tuitur.

V.

CAUCIO hæc quasi usufruc-
tus præter conditionem,
sive tempus restitutionis, nõ mi-
nus cõtinet restituendi modum,
quoad hunc actinet, usufructua-
rius datis fideiusoribus hæredi
promittit, (A) se restitutum
non eandem speciem, quam ac-
cepit, quod ea consumpta fieri
non

non potest, sed tantundem, (B)
sive usufructus pecuniæ relin-
quatur, sive vini, olei, frumenti,
& similitium; & ut obiã eatur
hæstationi, quæ conventionis
interponendæ tempore de re-
rum bonitate, & qualitate inci-
dere possit, eas æstimatas usu-
fructuario tradi comodius erit,
eumque tantæ pecuniæ nomi-
ne cavere, quanti hæ fuerint
æstimatæ, (C) ex quo apparet
ipsam rerum proprietatem in
quasi fructuarium transferri, (D)
itaque casus etiam fortuiti ad
eundem pertinebunt, (E) quo-
modò enim liberabitur is pe-
rempsis rebus quas non debet

VI.

HIC proxima est valdè vex-
ta questio an huiusmodi
cautio sit de substantia, sive es-
sencia quasi usufructus; Et
quamvis affirmativam senten-
tiam validissimi teneant Secta-
tores, (A) contrariã tamen ut ve-
riorem amplectimur; (B) Sena-
tus quidem hoc remedio cautio-
nis fecit, ut quasi usufructus na-
tura, (C) constitueretur nõ verò
substantia, (D) nam & si vices
pro-

(B) *Text. in l. si tibi 6. l. 7. l.
9. ff. de usufructu ear. rer. l.
& si 7. ff. de usufructu, &
quemad. Ioan. del Castillo ut
supra, cap. 15. num. 5. qui
plures refert.*

(C) *H. §. n. l. 17. ff. de usufru-
ctu ear. rer.*

(D) *Humnius in tract. de usu-
fructu, part. 2. sect. 2. quest. 5.*

(E) *hic notatur ab Arnoldo Vin-
ubi supr. num. 5. insignis error
Minsingerij.*

(A) *Bartolus, Paulus, Fulgofius,
& alij relati à Pinelo in l. 1. n.
28. ff. de bonis maternis, & à
Castillo, ubi supra, cap. 15. n.
25.*

(B) *Quam tenet D. Emmanuel
Gonzalez Tellez in cap. cum
constet 8. n. 8. qui plures refert.*

(C) *Quo sensu inter Digeodos esse
textum in l. 2. §. 1. l. penult. ff.
de usufructu ear. rer. refert
Galvan. de usufructu cap. 19.*

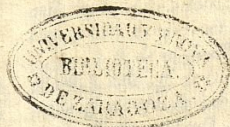
(D) *b. §. nostr. d. l. si tibi 7.
ff. de usufructu ear. rer.*

- (E) *Marc. Liclama lib. 7. meep-
bran eglog. 19. Arnoldus Vi-
lib. 2. sect. cap. 29.*
- (F) *Castillo de usufruct. d.
cap. 15. Jacob. Cujacius in l. pe-
nult. C. vi in pos. legat. Ofun-
dus ad Donel. lib. 10. cap. 4.
lit. E. Holomanus ad l. 1. C. de
usufructu. & plures alij.*
- (G) *Marc. Aurelius Galvanus,
de usufruct. cap. 20. n. 9.*

In Caesaraugustanae Vniuersitatis Claustro, aderit Pro-
pugnator D. IOSEPHVS CHVECA, & SERRANO;
Praeses D. POLYCARPVS ANDREV, & BONED;
Iuris civilis Bachalaureus. Die 16. mensis Decem-
bris, Hora 2. post meridiem.
Anno 1684.

Caesar Augusta: Apud heredes Dominici la Puyada;
Regni Aragonum, & Vniuersitatis
Typographos;

proprietatis gerat, illa non praes-
lita ius condicendi quantita-
tem, seu exigendi cautionem
vivo legatario, & ius condicendi
quantitatem tantum eo de-
functo, proprietatis loco esse
credimus: vnde haec civilem
cautionem alij remitti à Testa-
tore posse affirmant, E) alij ne-
gant, (F) mediam autem viam
eligentes non absque Duce, (G)
existimamus ius exigendi cau-
tionem Testatorem remittere
non posse, bene vero ipsius iuris
vsum.

ACADEMICA ASSERTA.

*Quibus ususfructum morte naturali usufructuarij
finiri defenditur. Ex §. Finitur autem 3,
Instit. de usufruct.*

I.

VAMVIS usufructus rite iam constitutus maxima iuris firmitate nitatur, tamen non tantopere reperitur stabilis, ut modis quibusdam labefactari non queat, (A) Inter quos primo loco recēsetur à Iustiniano mors naturalis usufructuarij, (B) Qua subsequēta totus proculdubio finitur usufructus, & cum proprietate consolidatur, ita ut extunc incipiat proprietarius plenam in re habere proprietatem. (C)

[A] §. 1 in fin. inst. de usufruct. l. 3. §. 2 ff. de usufruct. Petr. Greg. in synagmat. Iuris. lib. 4. cap. 5. nu. 3 prim. parte. Francis. Holomanus ad tit. ff. quib. mod. usufr. amittitur in princ. & latè per totum, Cujac. etiam in paratit. ad eundem ut fol. 43.

[B] H §. nostr. in princ. 3 §. ult. ff. quib. mod. usufr. amittitur. l. corruptionem Cod. de usufruct.

[C] L. 5 ff. de usufruct. legat. l. non solum. S. tale. ff. de lib. leg. l. usus aque. ff. de usu. & habitat. l. si tibi vini, ff. de usufruct. ear. rer. que usufructum. Ioan. del. Castillo de usufruct. cap. 61. Osuald. ad Donel. cap. 17. lit. A. Antanius Gomez tom. 2. variar. cap. 15. de senect. num. 19. Connanus Comment. Iur. Civil. lib. 4. cap. 6. num. 3. fol. 145. Aretinus in cons. 60.

RA.

[D] *Ioannes del Castillo loco citato.*

[E] *L. 1. ff. de seruit. L. 3. §. fin. ff. quib. mod. usufruct. amittatur.*

[F] *L. non solum 9 §. tale. ff. de liberatione legata. L. v. s. aque 22. ff. de usu, & habitat. L. v. pecoris 4. ff. de ervit. rufficorum. L. i. n. omnibus 69. ff. de reg. iur. similiter in L. antiquitas C. de usufruct. ubi usufructus ad primum heredem transmittitur, non ad vitiores, nam in re natura sua non transitoria ad heredes, appellatio heredis solum primum continet heredem sic Ousual. ad Donel. lib. 10. com. cap. 17. lit. E. Tirag. part. 4. decl. 4. num. 2. Bald. ad §. n. Hug. Donel. de pignor. pag. 169. Cujac. tract. 5. ad Africanum pag. 67. lit. F. Petr. Ricard. ad nos. §.*

[G] *L. 3. vers. Ne tamen. ff. de usufruct. L. antiquitas, C. eod. §. 1. in fine, insl. de usufruct. Quae rationes minime urgent, cum proprietarius decedit, & idcirco usufructus morte proprietarii non finitur, sed durat quousque usufructuarius vivit, per textum in L. si patri tuo 3. C. de usufr. ubi ex communi omnium sententia sic annotavit Ioan. Sicbar. num. 4. & 5. Singulariter in hoc distinguens, & Placentini opinionem tenentibus.*

[H] *Movet eam Imperator Iustinianus*

II.

RATIO autem quare usufructus morte usufructuarij finiat, & cum proprietate consolidetur, duplex assignari potest:

(D) Prima quia cum usufructus sit ius personale, & personae coherens, (E) cum persona ipsa extingui debet, nec in heredem etiam universalem transire potest. (F) Secunda ratio ex verbis ipsius Imperatorum, atque Iuriconsultorum deducitur: Quia in univertum inutiles essent proprietates semper abscedente usufructu, si morte usufructuarij usufructus non finiretur. (G)

III.

SED nunc examinanda venit quaestio in usufructu relicto tam servo quam filio familias, (H) An mors in eorum perso-

nis

nis sit inspicienda, ut usufructus extinctus appareat? An in usufructu legato servopotius finis eius quam Domini sui expectandus sit? Et ita similiter in filio familias, an defuncto Patre, an mortuo filio usufructus finiat? Quarum difficultatum haec est vera decisio, ut in servo mors Domini, in filio superstiti post obitum Patris, ipsius filij, ante mortuo, ipsius Patris decedens spectetur, (I) Quasi duplex usufructus constitutus sit. (K)

IV.

NEQVE parvi momenti quaestio est: Quid si plures sint usufructuarij, an morte vnus finietur usufructus, an vero omnium mors expectanda erit? Ab ea tamen sic facile nos expediemus: Quia si pluribus insolidum relictus sit usufructus

ianus in L. vlt. C. de usufruct. ubi glos. magna, verb. Inactum dicendum existimavit, dispositionem huius legis correctam esse ex decisione. L. cum oportet. C. de bonis, quae liberis sed male quidem, ut contra glossam, Imolan. & Cavalcanum rectius contendit nonnullis fundamentis Fulgosit; & constat ex amorum digestionem per Consules Romanos facta ab Haloandro, quae habetur in fine Codicis, text. in d. l. fin. C. de usufr. fuisse editum post consularium Lapidij & Orestis, qui Consules fuerunt anno à Christo Dño nostro natio, quingentesimo tricesimo secundo, eaque constitutio fuit una ex quingenta decisionibus Iustiniani, per quas antiqua iura, & veterum altercationes corriguntur aut componuntur: Quas enumerat Eguinarius in 1. p. ff. in prin. Cagnol. in L. 1. n. 5. C. de pact. Textus vero in d. l. cum oportet editus fuit consulari Decij, qui anno quingentesimo tricesimo primo Consularum gessit, ut ex eodem Haloandro colligitur.

[I] Videndum Ioannes del Castillo quotidianarum controversarum Iuris, lib. 1. de usufruct. cap. 63. per hoc. Qui quam plures refert, & conciliat Auctores. Consonat Donel. lib. 10. com. cap. 17. prop. fin. & ibi Ost. ad lit. I.

[K] Sic Vinus ad nos. §.

fructus

L] L. i. de usufruct. ad cresc. in prin.

[M] Eadem lex prima, ibi: Ceterum si separatim vnicuique partis usufructus sic relictus: Sine dubio ius acrefcendi cessat, & in hoc omnes conveniunt, ut dicit Menchaca de successione progressa lib. 3 §. 23. num. 28. vers. Ergo aut sunt. Advertunt Menochius in cons. 141. num. 6. lib. Petrus Gregorius in synagmate Iuris, lib. 4. cap. 5. num. 20. [N] L. 2. ff. quib. mod. usufruct. legit. L. huiusmodi, §. quibus. ff. de legat. 1. Petrus Costalius in L. pen. in prin. ff. de usufruct. ad cresc. Bald. ad nos. §.

[O] Oblatissimam facultatem Testatoribus tributam ex lege 12. tab. L. verbis legi, ff. de verbor. sign.

fructus, non prius quàm proprietate consolidabitur, quam omnes fructuarij decelerint; (L) Sed si separatim vnicuique usufructus relinquatur, pars amissa proculdubio statim redet ad proprietatem; (M) Si duobus tamen separatim alternis annis usufructus legetur, & ex his alter decelerit, per vices temporum plenam proprietatem futuram non abnegabimus. (N)

V.

SED quid dicendum erit si his relictus fuerit usufructus qui mori non possunt, puta Civitati, aut Municipibus, utrum usufructum non valere? An subsistere debere, licet perpetuus sit, ut voluntas Testatoris servetur? (O) Et placet similem usufructum valere, sed taliter ut morte quoque finiri videatur,

tur,

videlicet tanto tempore praefinito quâto viveret homo etiam longebus; quod hic centum annorum esse observandum dijudicamus; (P) Sed si Civitas ante id tempus ita deleta sit, ut placeat amplius Civitatem non esse, quasi morte desinet exinde habere usufructum, (Q) Ita ut quamvis postea restituta sit non recipiat semel extinctum usufructum. (R)

VI.

SED huc usque dicta duobus casibus limitanda sunt. Primo si Testator usufructum legaverit, & rogaverit legatarium ut eundem usufructum alteri restituar, quia eo casu morte naturali eius cui relictus usufructus fuerat non extinguitur usufructus, sed potius attenditur persona fideicommissarij. (S)

Se.

[P] Nam longius esse non solet nisi raro, ad ea autem ius non aptatur, que raro adveniunt. L. 3. & seqq. ff. de leg. facium etiam. L. an usufr. § 6. ff. de usufruct. L. si usufruct. §. ff. de usufructu legato.

[Q] L. si usufructum Civitati, ff. quibus modis usufructus amittitur, ibi: Et aratrum in ea educatur, Civitas esse desinit, ut passa est Chartago, Aratrum sicut condendis Vrribus, sic etiam subvertendis olim adhibitum fuisse legimus. Apud Senecam lib. 1. de Clemen. Injicere recitis ignem, aratrumque, vetustis Vrribus inducere, & Horatius lib. 1. Carm. Imprimeretque maris hostile aratrum exercitus insolens Albericus quoque hos versus de Chartagine refert. Vrbs bona Chartago, cuius non restat imago, scripta forma Paratrum, quod passa fuisset aratrum. Petrus Faber. 1. semel §. 8. Baldus ad §. 3. instit. de usufruct. Parladorus 1. rer. quotidianar. 21. nu. 4. [R] Arg. L. quid iam §. 1. & §. in novis, ff. quib. mod. usufruct. amittitur. Donel. lib. 10. cur. ment. cap. 17. [S] L. 29. §. 2. ff. quib. mod. usufr. amittitur. L. similiter, L. 4. eodem, & his consonat. L. si quis usufructum, ff. de usufructu legato. Donel. loco supracitato.

[P] Non loquitur esse non solus
 [T] Ita scribunt Romanus singul.
 287. Summa Armilla, tit. de usufru-
 ctu, num. 7. Et cum alijs Cabalca-
 nus de usufructu mulieri relicto.

Secundo si vsq[ue] usufructus re-
 linquatur alicui donec hæ-
 res, vel alius ad certam gra-
 tem pervenerit, quia tunc
 licet hæres deceferit ante
 impletā præfenitā ætatem
 non eo minus Legatarius
 consequetur vsu[m] fructum
 vsque ad præfenitum tem-
 pus, quia personam potius
 quam tempus considerasse
 Testatorem conijcitur. (T)

Propugnator aderit D. IOANNES de LLERA, & GVZMAN,
 Iurisprudentie studiosus. Prefes D. IACOBVS APPOLINARIVS
 BORRVEL, Iuris Civilis Bachalaureus: Locus certaminis Ca-
 saragustanum Vniverſitatis Claustrum. Dies XIII. No-
 vembriſ, Hora II. post meridiem.
 Annus M.DC.LXXXIV.

*Caſar-Auguſta: Apud hæredes Dominici la Puyada
 Regni Aragonum, & Univerſitatis
 Typographos.*

ACADEMICA ASSERTA:

ACADEMICA ASSERTA.

OCTIDVANA ELABORATIONE
DEDUCTA:

Ex s. Item vovis 3. Inst. Per quas per-
sonas nobis adquiretur.

(A)

*L. quod attinet 32. de regul. jur.
cum concordantibus.*

(B)

*L. placet 79. de adquir. vel omit.
hered. cui non obstant tex. in l. sed
est quid 25. §. 1. de vsufr. Et in l.
seruus communis 27. de stipul. seruo
quos accuratè declarat doctissimus
Theodosius Marcilius in n. §.*

(C)

*L. melior 133. de regul. jur. vnde
Instrumentum animarum, & domi-
ni partem vocat seruum. Arist. 1. Po-
litic. Adde Et rationem Iustini in
n. §. Ipse enim seruus, qui in alte-
rius potestate est, nihil suum habe-
re potest, quam eruditè exponit Ris-
teribusus, vir promptissimi affectus
in studia civilia, iuxta ac liberalia
cetera.*

I

VM dominium
quod est juris
non cadat in
seruum, (A)
adeò vt ne momento qui-
dem in persona eius sub-
sistat, (B) cumque serui
hic sit vsus, vt res domini
meliores faciat, (C) ipso
jure, & ratione potestatis
quidquid seruus ex tradi-
tione nanciscitur, vel ex
do:

donatione, vel ex legato,
vel ex fideicommissio, vel
ex transfectione, vel ex
qualibet alia causa acqui-
rit domino obvenit; neq;
consensus, vel sciencia do-
mini aliquid efficit, aut
nocet quominus ignoras,
& invito dominium ad-
quirat. (D)

II.

Sed licet hæc adquisi-
tio utpote ipso jure
procedens necessaria quo
ad dominum sit, attamen
nequid ei illud negari,
quod quidquid sibi semel
ipso jure sit acquisitum
postea repudiare, & pro de-
relicto habere valeat; (A)
Idque minime inductum
est ex eo quod vulgo afer-
tur invito non acquiri li-
beralitatem, & beneficiu;

ne;

(B) neque enim beneficij
ratio hoc facit, sed ratio
æquissima juris.

III.

AT cum hæreditas sit
quædam universi-
tas continens lucrum, &
damnum, & sepè multum
eris alieni, (A) ne domi-
nus invito eri alieno obli-
getur, (B) & servus do-
minum obligare, & dete-
riorem eius conditionem
efficere possit, (C) pro-
vide constitutū fuit, quod
hæreditas scienti tantum,
imò iuvanti domino ad-
quiratur, (D) quodque
jusus domini præcedere
debeat, ut servus adeat, ali-
terque nihil agere, tritum
principium est. (E)

Nec

(B)

*L. invito 69. de reg. jur. l. hoc
jure 19. §. 2. de donat. concinnit. Se-
necta lib. 2. de benefic. cap. 19. ibi:
Beneficium nõ est accipere cogi.
Plinius in Panegyrico.*

(B)

(A)

*L. hæreditas 62. de regul. jur.
l. si hæreditatem 32. ff. mandati.
§. neque tamen 1. Instit. de Autho-
ritate.*

(B)

*Ratio expressa leg. in aliena 6.
de acquir. vel omit. hered.*

(C)

*Qua fere ratione vitur in n. S.
Theophilus, quo ex græcis talis,
tamque eruditus Interpres nemo,
ex Cujacij elogio. Addo quod adi-
tio hæreditatis est actus legitimus,
l. actus 77. de regul. jur. Et quod
ex persona domini subsistit, l. non
minus 34. de hered. instituend.*

(D)

*Ex §. n. vers. Sed si heres. d. l.
adquiratur 10. §. 1. vers. Ideoque
si heres de acqui. r. ver. domin. d.
l. qui in aliena 6. de acquir. vel
vel omit. heredit.*

(E)

*L. si quis 25. §. iustum 4. de ad-
quir. vel omit. hereditis.*

(D)

*Ex §. n. & §. 1. de his qui sui, vel
alieni juris sunt. L. adquiritur 10. §.
1. l. etiam invito 30. de acquir. rer-
dom. l. quemadmodum 46. de jur. dot.
l. servus 62. de verb. oblig. l. num.
quam 31. §. si servus 3. de usurpat.
& usucap. præ omnibus Donell lib. 9.
comm. cap. 6. per tot. ubi Osualdus.*

(A)

*Arg. l. penult. C. de pact. ibi: Om-
nes licentiam habere his quæ pro
se introducta sunt renuntiare, l. pa-
ctum 46. ff. cod. notantque Gifanius,
& Bachovius ad n. S.*

IV!

(A)
 Ex S. n. vers. Non solum, l. 1. S. Item adquirimus 5. & l. quod servus 24. de adquir. vel amit. posses.

(B)
 L. clavibus 74. de contrab. emp.

(C)
 L. 1. S. furiosus 3. de acquir. vel amit. posses. l. 1. S. Scabola 15. ff. si ijs qui testam. lib. esse iustus.

(D)
 S. Sed cum factum 2. Inst. de stip. servor. l. stipulatio ista 39. S. hec quoque 7. l. quod dicitur 130. de verb. oblig. l. qui heredi 44. in prin. de condit. & demost.

(E)
 L. possessio 49. in prin. de adq. vel amit. posses.

V.

ANceps verò quæstio est, nec vlllo alio oportuniori locò exagitanda num servus possessione domino etiã invito, sivè ignoranti adqui-

NEc minus possessio quam obligatio, aut dominium per servum domino acquiritur, (A) veluti si tradens non sit dominus rei, (B) quamvis enim in possessione multum dicatur esse facti, (C) & huiusmodi quæ sunt in ipsius servi persona subsistere videantur, neque ad dominum transeant, (D) possessio tamen multum etiam juris habet, (E) vt eius effectus præsertim prædicantur.

quirat? & verosimilius, remature perpensa, nihilque remorante contraria opinione Cujacij, (A) arbitramur, servum possessionem rerum peculiariũ tantum acquirere ignorantibus, reliquarũ non nisi scientibus, & volentibus domino. (B)

VI!

TAndem cũ possessio fundamentum sit vsucapionis, & per servum possessio adquiratur, rectè Iustinianus elicit per servum itidem vsucapionem, vel longi temporis possessionem domino accidere; (A) sed ad hoc vt do-

(A)
 Lib. 24. obser. cap. 6.

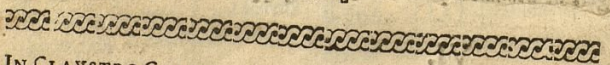
(B)
 Rotundi textus in l. 1. S. Item adquirimus 5. l. 3. S. ceterum 12. l. quidquid 4. & l. Peregre 44. S. questum 1. ff. de acquir. vel amit. posses. neque obstant l. si me in vacuam 34. S. vlt. cod. & l. nunquam 31. S. si servus 3. de vsurp. & vsucap. Iunctis Connano lib. 3. com. m. Iur. Civil. cap. 8. n. 7. & 8. Duareno, & Gifanio in dict. l. 1. S. 5. de acquir. posses. Donell. lib. 5. comm. Iur. Civil. cap. 8. vbi Illigeras litt. C. Cujacio sibi contrario in l. servus 62. de verbor. oblig. Borcholten in comm. de acquir. vel amit. posses. cap. 4. n. 3. & seqq. & Forstero lib. 2. disp. 11. tom. 8. & lib. singul. de dominio cap. 6. num. 54. cum seqq.

(A)
 In u. S. in fine, vbi Gifanius.

(A)
 (B)
 Exponat diserte Bachovius in
 n. S. & Vinius in S. ex lib. 6. Inf.
 tit. cod. tit. n. 3.

(C)
 Titulus scilicet. Et bona fides,
 que vi sunt ut cadant in ignorā.
 tem, notatque Lasson in l. 1. S. per
 procuratorem 20. de acquir. posses.

dominus per servum vsq;
 capiat scire dominum op-
 portet, quod servus rem
 teneat, licet in possessione
 id præcisè non exposca-
 tur, (B) quia ad vsuca-
 tionem ministerium Iuris
 Civilis requiritur, (C)
 possessio verò adquiretur
 per actum naturalem dum
 alius nomine meo posses-
 sionem, & rem adprehen-
 dit.

IN CLAVSTRO CÆSARAVGVSTANÆ ACADEMIÆ ADERIT PROPVG-
 NATOR D. IOANNES ANTONIVS DE LA CRVZ, ET VILLA-
 NVEVA IVRISPRVDENTIÆ STVDIOSVS. PRÆSES D. GABRIEL
 IOSEPHVS ÇORNOZAL C. B. DIE XXX. IANVARII,
 ANNO M. DC. LXXXVII. HORA II.
 POST MERIDIEM.

Cæsar-Augustæ. Apud EMMANVELEM ROMAN, Vniuersitatis Typog.

Secundo *de* Fundamentis

In personis tribuit hoc etiam in rebz. eodem modo secun-
 Lege que supra dedimus n. 20. Item que ^{hic} præcipue dicitur
 Redemptione Captiuorum destinate sunt Latrum etiam
 tati in hi que sunt parati iuris Civitatis videlicet in
 in L. ult. de sacrosanti. eorum in actionibus et
 beatus actioni hypothecarie l. cum notissimi. §. c. de p-
 cip. 30. an. et om mibz actionibus iudicis in l.
 l. ult. cod. l. l. §. 1. in fin. C. de ana. ex cap. 1.
 Captio autē ut siue tunc capiti imponantur.
 Item vim habet etiam si longinquo tempore sit ac a
 ut accipio et possessione qui enim rem accipit etiam
 in via possessione actionem habet ad rem vindicandam
 Dominus l. in rem. de rei vind. §. Item in bonis ff. de
 rei. dom. qui autē præteritione longinquo tempore et
 rabit si possessione scilicet non tunc actionem habet omn-
 ad rem vindicandam quod dicitur etiam in l. si quis cap-
 ut que ad fin. l. c. de p. c. 30. an.

Caput 2°

Continet intellectus et explicatione
 Legis Mancipia l. n. n. tit.

De spulso l. 1. n. t.

ACADEMICA ASSERTA.

Ex §. Error autem ii. Instit. de vsucap.

I.

VM in vera possessionis causa vsucapionū iurā nittatur, (A) adē error falsæ causæ contrarius est his, ut vsucapionem non pariat. (B) Itaque si existimans tibi rem donatam, vel legatam esse possideas, si nulla donatio, vel nullum legatum sit, falsā causa est, eoque nulla vsucapio; (C) Et quod fortius videtur, tamen si ex aliqua causa cogites possidere, cogitatio hæc ad iustam causam nihil proderit; (D) Nemo enim si ex nulla possideat,

[A] *Ex L. 3. ff. de vsucap. & vsurp. L. 1. ff. de vsucap. Inst. b. tit. in princ.*

[B] *L. Celsus 27. ff. b. tit. L. 2 §. 1. ff. pro her. L. cum nemo, Cod. de acquir. posses. L. 23. C. locati, L. error, ff. b. n. tit.*

[C] *L. 19. §. 1. ff. b. tit. L. ult. Cod. de vsucap. pro her. L. 25. §. scire. ff. de her. pet.*

[D] *Hæc est definitio Iuris, neminem sibi causam possessionis mutare. Ex L. 3. §. illud quoque, L. qui bon, §. 1. ff. de acquir. posses. Exornant Donelus lib. 5. cap. 15. ibique Osuald. lit. A. Adm ad tit. de vsucap pro empt. in rubr. num 311. & seq. Balduinus, Bacobius, & Vinus ad nostr. §.*

deat, efficiet hoc animo,
quod obtineat, ex aliqua:
deficiente igitur vera causa
nulla sequitur vsucapio.

II.

Nunc venit exercitanda
questio, si possessor ad
errorem iusta causa prae-
tus, veluti qui à Pupilo si-
ne autoritate Tutoris eme-
rit, puberem esse existimans
eo tunc vsucapere possit, nec
ne? Et affirmativè respon-
deo. (E) Quoniam error ille
facti, iustus, & probabilis
fuit, faciliter enim ex habi-
tu corporis impubertas de-
cipere potest, & ideo quam-
vis emptio non valeat, ut po-
te sine Tutoris autoritate
celebrata, Vsucapio tamen
si aliena res fuerit, procede-
re poterit. (F)

III.

Modo iam recto trami-
te obviam occurrit
illud scitu dignum, quis sci-
licet, & qualis erit error
ille

ille qui vsucapionem impe-
dit, elucidare? Non facti,
quia talis error ad ea quae sunt
Iuris nihil nocet; (G) Erit
igitur error Iuris qui sem-
per, & quando adest vsuca-
pioni ipsam à Iure proce-
dentem rescindere necesse
est. (H) Ut ecce si qui ex te-
stamento capere non potest,
existimet tamen pro legato
posse, non vsucapiet, quam-
vis ex iusta causa existimet,
sibi relictum esse, errat enim
in Iure, cui opinata ratio
nihil prodest.

IV.

Ceterum non abs re erit
inquirere; si ambi-
gitur circa erroris iusti proba-
tionem cui competat onus
probandi? (I) Et licet pri-
ma fronte appareat non com-
petere possessori, quia bona
fides, in eo praesumitur ni-
si contrarium probetur, (K)
neque Domino rei possessae;
ea enim quae sunt animi, ne-
queunt

[G] *L. in negotijs 5. de reg. iur.*
L. vlt. vers. Vti que hoc verum
est. Cod. pro donat. L. 11. ff.
pro empt. Expendit Cujac lib.
54. Paul. ad edic. in dict. L. 2.
ff. pro empt. idemque tract. 7.
ad Affric.

[H] *L. error 8. ff. de iur. & fact.*
ignor. L. 13. ff. de vsucap. Cif-
ner. in L. 3. b. tit. num. 9.
Bart. ad dict. L. Celsus b. tit.
Picbar. ad nostr. 5.

[I] *Movet hanc questionem Bart.*
ad dict. L. 27. bui. tit. Alex.
Conf. 71. in princ. vol. 1.

[K] *L. penult. Cod. de exist. L.*
128. ff. de reg. iur. ubi Paulus. In
patri causa possessor potior ha-
beri debet.

[E] *L. 2. §. si à Pupilo, ff. pro*
empt. L. vlt. ff. pro suo, L. 2. ff.
de iur. & fact. ignor. L. 2. §. si
à furioso, ff. pro empt. cui obsta-
re videtur. L. 7. §. Marcellus,
ff. de publ. in rem act. ubi omis-
so Fabro qui disensionem inter.
I. C. dari contendit, eos ad pa-
cem reducit Magnus Cujacius
lib. 16. obs. cap. 39. ubi non rese-
canda verba I. C. ibi: Nec pu-
bliciana competit existimavit.
Aliter ipse in nostr. §. nisi magis
arideat alia Doneli exposito,
lib. 20. comment. cap. 8. ubi
Osuald. lit. Q. Conan. lib. 3.
cap. 13. num. 2.

[F] *L. vlt. Cod. pro empt. L. fin.*
Cod. in quib. casib. in ingr. Cic. in
Catil. Orat. 2. Imago enim est
animi vultus, & Ovid. 6. Meta-
morphos. Et genus, & facies in-
genium simul. Pinel. in Au-
then. nisi tricennali, Cod. de
bon. mat.